

## Húsvéti köszöntés

Írta: KADA LAJOS c. érsek, madridi apostoli nuncius

Ha nem is annyira mint karácsonykor és újévkor, a postahivatalok munkája jelentősen megnagyobbodik húsvétkor is. Ünnepi jókívánságok és üdvözlések tömege van úton barátok és ismerősök között; legtöbbjük ezt tartalmazza: kellemes húsvéti ünnepeket!

Kellemes ünnepeket? Megfelelő jelző ez vallási életünk központi ünnepéhez? Kívánhatunk egymásnak kellemes nyaralást, kellemes szabadságot, utazást; születésnapot, társaságot, mulatságot, de nem kellemes húsvéti ünnepeket.

Meggondoljuk néha, mit is jelent számunkra húsvét, a nagyhét, a feltámadási körmenet, húsvétvasárnap?

Maga a név „húsvét” emlékeztet, hogy a nagyböjti negyven nap húsételtől való megtartóztatása után újra húst ehettünk. Erre a fiatal generáció már nem is emlékezhet, mert a nagyböjti szigorú rend már régen megszűnt. Gyenge, háborús nehézségek miatt rosszul táplált, valamint a jóléttől elkényeztetett emberek lettünk, akiktől az Egyház már nem meri megkövetelni ezt az áldozatot. De nem jelenti azt, hogy aki megteheti, ne készüljön fel ilyen áldozatos böjti fegyelemmel az ünnepekre.

Húsvéton igazában az ún. nagyhét, tehát Jézus szenvedésének három napját és a húsvétvasárnapot, Urunk dicsőséges feltámadásának napját értjük.

Virágvasárnap, Jézusnak Jeruzsálembé való örömjongástól kísért bevonulásának emlékével kezdődik a nagyhét. Ezt éljük át a virágvasárnap körmenettel, amely valamely helytől bevezet minket a templomba, ahol a szentmise alatt az evangéliumból Jézus szenvedéstörténetét halljuk.

Nagycsütörtökön az utolsó vacsorára emlékezünk, amelyet Jézus tanítványival költött el. Hány nagy festő próbálta remekművével megörökíteni, szemünk elé állítani és így minket áhítatra indítani ennek az egyedülálló búcsúvacsorának a megfestésével. Mennyi mindent köszönhetünk ennek a vacsorának! Itt alapította meg Urunk az Oltáriszentséget, kegyelmi életünk mindennap készen álló eledelét, keresztdozatának vértelen megjelenítését, katolikus vallásunk minden templomának értelmét és így hitéletünk központját, erőforrását. Mi különböztetne meg bennünket más vallásoktól, ha nem lenne Oltáriszentségünk?

Ugyanazon az estén, az utolsó vacsora alatt, amikor szeretete legnagyobb ajándékát, saját magát adja nekünk örökségül a kenyér és a bor színe alatt, gondoskodott arról, hogy ez az örökség élő valóság maradjon minden idők számára: megbízta apostolait, hogy ezt az áldo-

zatot ismételjék meg az ő emlékezetére, átváltoztatván a kenyeret az ő testévé és bort az ő vérévé. Ezzel megalapította az egyházi rend szentségét, az újszövetségi papságot.

Az utolsó vacsora e két nagy ajándéka mellett nem szabad elfelednünk a harmadikat sem: igazi jézusi életünk ismer-

Értünk, mindegyikünkért áldozta fel magát. Halála önküresítésének, önfeláldozásának beteljesítője. Ahogy megtestesülése illetve születése pillanatában istenségének teljes elrejtésével jelenik meg közöttünk, ez az ő isteni kiváltságait nem felhasználó élete, mint ahogy Szent Pál írja a filippiekhez írt levelé-



FELTÁMADOTT!

Albrecht Dürer fametszete, 1511. A „Kis Passió” 45. lapja.

zó jegyét, egymás szeretetét és szolgálatát. Ő maga adta erre a példát a vacsora kezdetén, ahogy azt Szent János evangéliumában olvassuk, amikor megmosta tanítványai lábát és felszólította őket példája követésére. Ha igazán Jézus követői akarunk lenni és nemcsak névleg és egy keresztlevelel irataink között, akkor a szeretetnek ezt a példáját kell embertársainkkal szemben követni és szükségleteinkben segítségükre lenni – mindenféle szín-, vallás- vagy nemzetiségbeli megkülönböztetés nélkül. Egyházunkhoz tartozásunk névjegye a keresztlevelel mellett, és még erősebben, a szeretetnek csöndes, áldozatos, önfeláldozó gyakorlása.

Az utolsó vacsora megragadóan szép és megható hangulata után – olvassátok csak el Jézus búcsúbeszédét Szent János evangéliumában – következik az Olajfák-hegyi esemény Jézus elfogásával és így szenvedésének és a végsőkig menő megaláztatásának kezdetével.

A nagypénteki liturgia, főleg a szenvedéstörténet felolvasásával és a szertartás többi megkapóan szép és áhítatra indító részével végigvezet bennünket Jézus kereszttútján – a tömeg és vezetőinek halált követelő ordítása, a tövissel való koronázás, a megostorozás, az ítélethozatal megalázó részletei után – föl a Kálváriáig, a keresztfeszítéshez és Jézus halálához.

ben (2,5–8), felülmúlhatatlan önfeláldozó és önküresítő valóságában jelenik meg a keresztre feszítettben. Halála a megváltást hozza az egész emberiségnek. Újra Isten gyermekei vagyunk, megnyílik számunkra az örök élet kapuja, az oldalából kifolyó vér kiengeszteli az Atyát a világgal és megpecsételi az újszövetséget, az ugyanonnan kifolyó víz pedig tisztít bűneinktől, enyhülést hoz és életet ad. Jézus teste Isten temploma, amelyből úgy ered az életet, termékenységet hozó víz, amint azt Ezekiel próféta írja le könyve 47. fejezetében a templomból eredő folyamról.

Méltán mondhatta a halál küszöbén álló Krisztus: beteljesedett. Amivel őt az Atya megbízta és amit ő magára vállalt, a megváltás nagy feladatát kereszthalálával teljesítette.

A golgotai tragédia után következik a halál, a temető csendje. Ezt jelképezi a nagyszombat szertartás nélküli napja, amely a húsvétvasárnap örömnepével, a feltámadást hirdető alleluja énekével végződik.

Krisztus feltámadott, Krisztus valóban feltámadott – üdvözlök egymást örömmel a keleti szertartású keresztények. Az élet győzött a halál felett, Krisztus megváltó halála és feltámadása reményt ad bűneink megbocsátására és az örök isteni életben való részesedésre.

(Folytatás a 2. oldalon.)

## Imaszándékok

A SZENTATYA IMASZÁNDÉKAI  
ÁPRILISRA

1.

*Imádkozzunk: a szülők legyenek példaképek gyermekeik számára, hogyan kell a szellemi és anyagi javakat bőkezűen megosztani a szegényekkel.*

*Példaképnek lenni mindig nehéz, akár vállalja valaki, akár nincs ennek tudatában. Szülők arra „ítéltettek”, hogy példaképei legyenek gyermekeiknek, függetlenül attól, tudatosítják-e ezt magukban, vagy sem. Milyen területeken vállalják és azokon belül mily mértékben. Azt megmutatja az élet, hogy — többek között — a gyermeket meg kell tanítani enni. Úgy tanul meg a gyermek valamit, ahogy látja a szüleitől és ahogy tanítják.*

*Nehezebb a kérdés a szellemi javak elsajátítása terén. Az úgynevezett „szülői intelmek” gyakori hangoztatása — „magadnak tanulsz, nem az iskolának”; „amit megtanultál, senki sem veheti el tőled” — csupán idők múltán hozza meg gyümölcsét. A tudás, a szellemi javak megosztása azonban gyakran nem kerül szóba, ennek felelőssége nem tudatosodik a szülőknél. Az sem, ki szorul rá, kinek kellene segíteni? A Szentatya szándéka szerinti bőkezű megosztás a tanítókon és vezetőkon kívül illuzórikusnak tűnik. Csak az, aki felelősséggel keresi a lehetőségét, az fogja megtalálni az életben...*

*Az anyagi javak megosztása részben könnyebb, részben nehezebb. Aki nagy családban nőtt fel, az képes megosztani testvéreivel amije van, vagy amit kap. Aki jószívú és erre is nevelték, úgyszintén. A többi félti a pénzét s még fölöslegéből sem ad szívesen. A zsupori egyenesen megrövidítve érzi magát, ha adnia kell(ene).*

*Bőkezű adakozáshoz az anyagiakon kívül lelki nagyság szükséges. Ezért imádkozzunk!*

2.

*Imádkozzunk a keresztény élet megújulásáért, amelyben a családokban papi és szerzetesi hivatások növekedhetnek a missziók számára.*

*Könnyebben keletkezhetnek papi és szerzetesi hivatások, amíg az emberiség a nagycsaládokat nemzetfenntartóként becsülte és támogatta. Ott pici gyermekkortól tanulták a családtagok: van közöttünk, aki éppen bajban van, azon most kell segíteni s ezt meg kell várjam; mindenkinek kell jusson... Főleg: együttesen szép az élet!*

*Amióta a véleményformálók — zsebkönyvet betöltendő — új igényterületek szavait nyitották meg sikeresen, azóta az átlagember nem érzi jól magát, ha nincs birtokában egy-egy területről legalább egy kevésnek. Társadalmából való kitesztöttnak érezné magát, ha nincs pl. videóberendezése...*

*Életforamánk — legalábbis részben — az új pogányság. Nem kedvez a keresztény élet megújulásának! Még kevésbé a hivatásoknak. Akkorra bittel kell a meg-*

(Folytatás a 2. oldalon.)

KEGYELMEKBEN GAZDAG,  
ÁLDÁSOS  
HÚSVÉTI ÜNNEPEKET  
KÍVÁNUNK  
OLVASÓINKNAK!

## Április Szent György hava

Az esztendő negyedik hónapját, melyben rendszerint a Húsvétot ünnepeljük, régi magyar kalendáriumaink Szent György havának nevezik. A keresztény ókor vitéz vértanúja megszemélyesíti a kikelet tavaszi hónapjában a Világoságnak a Sötétség fölötti győzelmét, az isteni Jóságnak a gonoszságon aratott diadalát. Ennek a hősi győzelemnek egyetlen forrása Krisztus önfeláldozó keresztthalála és föltámadása, amikor az Élet megtörte a Halál hatalmát. Szent Ciprián karthágói püspök, Szent György kortársa, — aki maga is mártíromságot szenvedett —, a vértanúságról írt levelében mondja: „Krisztus mióta érettünk egyszer legyőzte a halált, mibennünk is mindig legyőzi azt”.

Őseink április 24-én a haza pártfogójaként tisztelt Szent György ünnepén így énekelték:

„Aldjuk Szent György vitézt, aki  
sárkányokat emészt.  
Az mi sárkányainkat, sok nyavalyáinkat  
tőlünk Szent György kergesd, lelkünk  
vezesd.”

A középkortól kezdve a Tizenégy Segítőszent közé sorolt Szent György kultusza hazánkban államalapító első Szent Királyunk korában kezdődött. A Legenda Major-ban olvashatjuk, hogy Szent István a pogányság ellenállását, a külső ellenség hódító hatalmát a Szentkereszt dicsőséges jelének oltalmában, Isten Anyja, Szűz Mária segítségével, valamint az általa leginkább tisztelt katonaszentek: a pannóniai születésű Szent Márton püspök és Szent György vértanú zászlaja alatt törte meg.

A magyar Szent Korona bizánci részén, az ún. Corona Graecá-n a keleti megalomartyr románképe látható, melyet azért helyeztek e hatalmi jelvényre, hogy György mennyei közbenjárását biztosítsa az uralkodó számára a megvívandó harcokban.

Szent István és Boldog Gizella szemé-

### HÚSVÉTI KÖSZÖNTÉS

(Folytatás az első oldalról.)

Hívó ember számára, és úgy gondolom, hogy e sorok olvasói azok, mindez hívó életük középpontját, alapját képezi. Egy más alkalommal azon elmélkedtünk, mi lenne, ha Krisztus nem támadt volna fel. Azt a reménytelenséget, azt a jövőnélküli sivárságot, akkor Szent Pál megrázó szavaival írtuk le: „Ha tehát hirdetjük, hogy Krisztus feltámadt a halálból, hogyan állíthatják némelyek közületek, hogy nincs feltámadás? Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, nincs értelme a mi tanításunknak, s nincs értelme a ti hiteteknek sem.” (1 Kor 15,12 köv.)

Ma ezeket a szavakat átfordíthatjuk: Krisztus feltámadott és ha életében, szenvedésében, keresztjében részünk volt, vele együtt feltámadunk. Van reménységünk, van jövőnk, Krisztus velünk van, elkísér utunkon és erőt ad, mint az Emmausba tartó, reményvesztett tanítványoknak is.

Ha mindezt szemünk előtt tartjuk, kívánhatunk egymásnak csak „kellemes húsvéti ünnepeket”? Úgy remélem, kedves olvasó, hogy Te is osztod véleményemet. Ünnepet kívánunk egymásnak, igen, de nem a semmitmondó kellemes jelzővel, hanem hívő, szívből fakadó allelujával, boldogsággal, örömmel, mert Krisztus feltámadott.

Kívánok Mindnyájatoknak ilyen örömteli, reményt és erőt adó, kegyelmekben gazdag húsvéti örömmünnepet. Krisztus feltámadott! + **KADA LAJOS**

lyes ajándéka volt Fehérvár Boldogaszony egyháza számára a koronázó palást néven ismert miseruha, amely világviszonylatban is a textilművészet páratlan remeke. Az aranyhímzésű kompozíción a megdicsőült Egyház nálunk is tisztelt jeles tagjai között Szent György vitéz képmását is megtaláljuk.

A magyarok bejövetele után, talán a legkorábbi hazai szentélyek egyike, a veszprémi Szent György kápolna már a X. század végén állt. A honfoglalás korától kezdve a sárkányölő lovag, mint eszménykép különösen sokat jelentett a lovas katonanemzetnek a krisztianizálódás nem könnyű folyamatában. István király a bolgárok elleni hadjáratában semmiféle zsákmányra sem tartott igényt, csupán Szent György ott őrzött ereklyéit vette magához a balkáni Üszkőb ostrománál. Szent Imre herceg legendájában olvassuk, hogy tisztasági fogadalmát Veszprém legősibb egyházában tette le, amely „Krisztus legdrágább vértanújának”, Györgynek volt szentelve. Az utóbbi évtizedekben archeológiailag föltárt kápolna jeles középkori búcsújáró helyeink közé tartozhatott, ahol a Szent István által hozott ereklyéket tisztelték. Itt, az árpádkori Szent György kultusz jölcsojénél 1401-ben egy búcsú alkalmából Zsigmond király is megjelent. A kegykápolna máig megmaradt küszöbén ez a felirat olvasható: IN LIMINE NON SEDETO azaz NE ÜLJETEK A KÜSZÖBÖN. Ez a figyelmeztetés a kápolna látogatottsága mellett bizonyít. Vitési Albert veszprémi püspök freskókkal ékesíttette a falakat, ahol reneszánsz stílusú vörösmárvány oltárt is állíttatott.

István király apostoli munkatársa Gellért püspök szintén Szent György kiváló tisztelője volt. A kereszttségben az Ő nevét kapta, kora ifjúságában pedig a bencések velencei Szent György monostorába lépett, melynek később apátja lett. Hazánkba érkezve a Csanád egyházmegye főpásztoraként székesegyházát Marosvárott Szent György viszteletére szentelte.

A középkori kultusz népszerűségére vall, hogy település neveink között számos Szent György szerepel. Árpádkori, főleg nemzeti bencés monostaraink közül Szent György nevét viselte: Oroszlános (1028), Ják (1214), Dombó (1237), Jásd (1256).

A hajdani királyi székváros, Esztergom szomszédságában Szentgyörgymező prépostságát talán még Szent István alapította. A budavári Szent György templom egykor a mai Dísz téren állt. Ma a pesti pravoszláv szerb templom a híromdója a régi Pest-Buda hajdan fénylő Szent György kultuszának.

Anjou Károly Róbert 1326-ban alapította a Szent György vitézek lovagrendjét (Societas Beati Georgii). Ez az egyetlen magyar alapítású lovagrend, — e sorok írója is tagja — alapcélkitűzései: az Egyház védelme, a lovagi erények ápolása (vallásos lelkület, hazaszeretet, kiállyhűség), valamint a foglyok kiváltása, a szegények istápolása és a bajtársias érzület ápolása. A rendtagok megszentelték együttérző fájdalommal a hét napjai közül a pénteket, vasárnap pedig a föltámadás allelujás öröme jellemezte hangulatukat.

A legkiválóbb Szent Györgyöt ábrázoló művészeti emlékeink a következők: falkép a jáki templomban (13. század), Aquila János freskója a veleméri templomban (1378), a soproni Szent György dóm (XIV. század) bejáratí tympanon relifje, Szepesszombatban (Špiška Sobotá) reneszánsz fafaragású Szent György főoltárán (1516) egész ciklust látunk a

## Olvassuk együtt a katekizmust!

A hetedik parancsolatról: Ne lopj! — beszélgettünk, miután elolvastuk a Katekizmus erre vonatkozó tanítását. Egyes részek elolvasása után alig vártuk, hogy saját véleményünket „másokra erőltessük”. Mindnyájan olyan biztosak vagyunk mindarról, amit állítunk, hogy az ellenvéleményre alig-alig figyelünk. A leghesebb vitát eddig ez a parancsolat váltotta ki; akár a magántulajdon, köztulajdon, társadalmi igazságosság, szolidaritás, vagy a szegények szeretetéről kezdünk beszélni.

„Ez a hűsbavágó téma” mindenkit egyaránt érint. Eltekintve a szélsőséges véleményektől, azt a megállapítást tettük, hogy az emberek a világon mindenhol legtöbbet a pénzről beszélnek. Irodalommal foglalkozó beszélgetőtárs szerint az emberek szókincsének 90 %-át adja ez a téma. Csak kettőt említék a kimerítő felsorolásból, ami e l köztöszóval kezdődik: elcsente, ellopta, elvette, eltulajdonította stb. A k i köztöszó talán még súlyosabb valóságokat vezet be: kisemizték, kiebrudalták a vagyonából, kiűzték házából... Mindezek és más mindennap használt kifejezések valamiképp az egyoldalúság, a külső látszat és a szomorú emberi valóság hordozói: a látszat görbe-tükkrét mutatják.

Szent életéről és passiójából. Pozsony-szentgyörgy (Svätý Juraj) kőből faragott reneszánsz oltára dekoratív hatásával, s igen magas minőségű domborműveivel az európai Szent György oltárok legkiválóbbjai közé tartozik (készült 1515-ben).

Mivel Szent György Európa-szerte a lovagkor emberének eszményképe volt, nem véletlen, hogy Károly Róbert, Nagy Lajos és Zsigmond uralkodása idején virágzott kultusza leginkább, s e korszak művészetének legkitűnőbb alkotása Kolozsvári Márton és György Szent György szobra a prágai Hradzsín-ban.

A Tridentinum után megújult katolikus Egyházban tovább él Szent György visztelete, de olyan értelemben motíválódik, hogy a korábbi évszázadok pogányságot jelképező sárkányának ellenségeképe a katolikus restauráció során a hitújítók, valamint eretnek tanaik szimbólumává alakult. Ilyen értelemben készült XVII. századi kőszobra Pozsonyban, az 1640-es években a győri jezsuiták Szent Ignác templomának (ma bencés templom) Szent György kápolnája és oltára, csakúgy, mint a trencsényi Xavéri Szent Ferenc jezsuita (ma piarista) templom egyik oltárképe.

A hazai Szent György kultuszt erősen népszerűsítette az ún. Szent György szerencsepénzek és kegyermék igen közkedvelt használata fillér, forint és tallér méreteken. Körmöcbánya királyi pénzverdéjében is készültek már a XVII. századtól kezdve. Az érem egyik oldalán a sárkányölő vitéz képe SANCTUS GEORGIUS EQUITUM PATRONUS körirattal, hátlapján pedig a protestantizmus küzdelmeiben hányatott Egyház jelképét, a háborgó tengeren hanykolódó vitorlás hajón a jajveszékelt apostolok, s a bárka végében alvó Krisztus ábrázolását látjuk IN TEMPESTATE SECURITAS — A VIHARBAN BIZTONSÁG fölirattal. Ezek a talizmánként használt kegyermék különösen úgy, mint a harcba induló katonák amulettjei viselőjük számára csak akkor voltak fogantatosak, ha az érmét nem pénzért vásárolták, hanem ajándékba kapták, vagy elcsenték valakitől, s ez utóbbi csupán bocsánatos bűnnek számított, amint a régiek az ajándékozásra szánt virágló-pást is elnézendőnek tartották.

SZILÁRDFY ZOLTÁN (Budapest)

Képzett barátunk tételét frappáns példával bizonyította: „Az emberek, akik folytonosan ezeket a negatív jelentésű szavakat használják, egy embertelen világnak kiszolgáltatottjaivá válnak, mivel mindent ilyen szemüvegen keresztül néznek. A jólöltözöttség, a fitogtatott anyagi jólét a valóság külső peremét mutatja meg. Aki ebben él, magáévá teszi, akár az előbb említett „ellopta-kilopta” világba jut, ahol mindenki csak lop és rabol, vagy a „valami büvkörébe” jutva elvesztheti teljes emberségét. Az emberek, szegények vagy gazdagok egyaránt kevesebb, esetleg alig tartanak egymással kapcsolatot: élénk állt az anyagi, amely birtokol bennünket”.

A 2461. pont adta meg beszélgetésünk fordulópontját: „Az ilyen fejlődés a teljes ember fejlődése. Növelni kell minden személy képességét, hogy válaszolni tudjon hivatására, tehát Isten hívására”. Az anyagiakkal kapcsolatban a teljes embert kell magunk előtt tartani, aki több, minthogy „csak kenyérrrel éljen!” Az ember hivatását, hogy önmagáévá legyen, az anyagi világ eszközként szolgálja. Az emberség oldja meg az emberiség problémáját, nem pedig az anyagi jólét. Szent Ágoston örökérvényű megállapítása szerint „az anyagi dolgok elválasztanak, a lelkiek pedig összekötnek bennünket”, adja meg a helyes gondolkodás irányát. A minden embernek szóló hivatás megértetheti velünk az igaz valóságot: „teljes emberré csak a segítő magatartásom által leszek”.

Az egyháznak ez a felemelő tanítása megállja a helyét a szegénykonyhák asztalánál is? — kérdezte valaki. A Katekizmus az emberi élet realitására épül: „Isten megáldja azokat, akik a szegények segítségére sietnek és kárhözatra ítéli azokat, akik elfordulnak tőlük: „Aki kér, annak adj, s attól aki kölcsönt akar tőled, ne tagadd meg”. „Ingyen kaptatok, ingyen is adjatok”. Aból ismeri fel Jézus Krisztus a választottjait, hogy mit tettek a szegényekért. Mert „a szegényeknek... hirdetik az evangéliumot”, ez Krisztus jelenlétének jele”. (2443) Keményen hangzik a következő idézet is Aranyszájú Szent Jánostól: „Nem osztani meg a szegényekkel a saját javainkat annyi, mint őket meglopni és megfosztani az életüktől. Nem a mi javainkat birtokoljuk, hanem az övékét.” (2446)

Nekünk itt élő magyaroknak első-sorban honfitársainkon kell segíteni. Meg is tesszük a magunk módján, csak ne a látszatra tekintünk, hanem a teljes emberre. A segítség ellen felhozott érvek közül az első: „nem tudom, oda jut-e, ahová adni akarom?” Ma magyar népünk „tanítása és taníttatása” első kötelességünk. A felekezeti iskolák élet-halálharcukat vívják, segítségünk a jövőben éri el célját; mindig a teljes, boldog, keresztény magyar ember. „Ha a

(Folytatás a 3. oldalon.)

### IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás az első oldalról.)

újulásért és a hivatásokért imádkozni, hogy hitünk az új pogányság „tornyosuló hegyeit” elmozdítsa s megnyíljon fiataljaink előtt a lehetőség az Úr hívását elfogadni és kiművelni az abhoz szükséges emberi felelősséget és teherbíró természetet. Nem hiszem, hogy ma kevesebbet hív meg Isten a szőlőjébe, mint a múlt évszázadokban, csak kevesebben fogadják el a meghívást...

FEJŐS OTTÓ

# Egyházmegye az ország keleti végén

BOSÁK NÁNDOR DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI MEGYÉSPÜSPÖK VÁLASZOL FEJŐS OTTÓ KÉRDÉSEIRE

Mindenek előtt nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm az Életünk olvasóit. Fontos és szép feladatot tölt be a lap azzal, hogy összefogja az Európa különböző országaiban élő magyarokat. Örömmel adok hírt arról, hogyan is élünk itt az ország keleti végén, az új egyházmegyében.

*Kedves Püspök atya, hogyan és milyen részekből alakult ki az egyházmegye, milyen megfontolások alapján?*

Egyházmegyénket II. János Pál pápa 1993. május 31-én alapította, amikor a magyarországi egyházmegyéket határait rendezte. A rendezésnek lelkipásztori célja volt, hogy arányosabb legyen az egyházmegyéket területi elosztása, az egyházmegyei központok „közelebb” kerüljenek a hívekhez, és ami legfontosabb, a püspökök is „közelebb” legyenek a papokhoz, hívekhez. Hogy csak egy példát említek a helyzet érzékeltetésére: fölszentelésem óta rendszeresen látogatom a plébániákat, nem teszek különbséget kicsi vagy nagy között. Az egyik határmelletti faluban azzal fogadtak, hogy itt 40 évvel ezelőtt járt utoljára püspök.

Egyházmegyém területe pontosan egybe esik a két keleti megye, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg területével. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú megye északi része az egri egyházmegyéhez tartozott, Hajdú-Bihar déli területei pedig valamikor a nagyváradi egyházmegyéhez, és Szegedről kormányozták. A szatmári esperesi kerület plébániái pedig Trianon előtt a szatmári egyházmegye részei voltak. Amikor ezt felsorolom, máris látszik, hogy az új egyházmegye háromféle hagyományt hordoz, az egri — ez a legnagyobb — a nagyváradi és a szatmári örökséget.

*Hozott-e változásokat — előnyöket vagy hátrányokat — az egyházmegyei határok módosítása, illetve rendezése?*

Hátrány, hogy nincsenek meg az egyházmegyei intézmények, épületek, a hagyományos egyházmegyei struktúrák, ezt most kell lassan létrehozni. Ilyen értelemben nagyon szegények vagyunk. Bár ez talán nem is mindig hátrány...

Ahogy már említettem arányosabb lett az egyházmegyéket területi elosztása. Ebben látom a határok rendezésének egyik előnyét. Ez a terület nagyon távol volt mindkét egyházmegyei központtól. Debrecen és Szeged között 230 km a távolság, Eger és Záhony között szintén 230. (Nyugat-Európában ez nem tűnik sok-

nak, de itt ez 4 órányi autózást jelent.) Most 120 km-en belül az egyházmegye legtávolabbi részét is elértem. Ha a főpásztor feladatát nemcsak adminisztratív ügyek intézésében látjuk, ami postán vagy telefonon intézhető, hanem a papokkal és a hívekkel való személyes kapcsolatban, törődésben, akkor ez nagyon sokat jelent.

Egy másik mozzantot is megemlítek, ami különösen a nagyváradi, ill. szatmári részekre vonatkozik. Ezeket a területeket 70 éve szakították el természetes egyházi központjaiktól. A papok mindent megtettek, és végezték munkájukat, de éppen a „gazdátlaniságból” és hátrányos helyzetből eredően állandó visszafejlődésnek voltunk tanúi. Most is ezek az egyházmegye legnehezebb terü-

## HÚSVÉTI HIMNUSZ

Ismeretlen költő a 9. századból.

*Már ég a hajnal bíbora,  
felzúg az eget himnusza,  
ujjongva zeng a föld dala,  
üvölt az alvilág jaja.*

*Mert ő, a hatalmas király,  
halál göggjét megtörte már,  
a poklokon lábbal tapos.  
kiment a láncos rabjait.*

*Akit sírjába zárt a kös  
s vigyázott zordon őriző,  
a sziklastréből fényesen  
győztes pompával lép elő.*

*Elnémultak a sóhajok,  
pokolból feltörő jajok,  
angyal kiált, — fényben ragyog —  
így szól: az Úr feltámadott.*

*Szívünket Jézus töltte be  
a húsvét boldog öröme,  
kiket kegyelmed újraszült,  
győzelmeidben részesítsd.*

*Jézus dicsőség teneked:  
halált legyőzve tündökölsz,  
s Atyádnak és a Léleknek  
meg nem szűnő időskön át.*

Sik Sándor fordítása

letei lelkipásztori szempontból. Az új egyházmegyei beosztás lehetőséget ad, hogy ezt a folyamatot megfordítsuk.

Nagy lehetőségnek tartom, hogy mint püspök közel lehetek a hívekhez és a papokhoz, és közvetlenebb kapcsolatot alakíthatok ki velük. Erre a helyzetem is predestinál. Az egri egyházmegye papja voltam 30 évig, így mindenkit személyesen ismertem. Ezen belül 16 évig munkálkodtam a papnevelésben, egyházmegyém fiatal papjai mind a tanítványaim is voltak. Amikor az egyházmegye elére kerültem mindössze azt a 10 papot nem ismertem közelebből, akik a nagyváradi részen működtek. Ez a háttér segít abban az alapvető feladatomban, hogy elsősorban a papok lelkipásztora legyek, mert feladatainkat csak közösen, egymást támogatva tudjuk elvégezni. Papjaim nehéz körülmények között végzik áldozatos munkájukat, rászorulnak és megérdemlik, hogy törődjenek velük, segítsék és értékeljék munkájukat.

*Hogyan oszlanak meg a vallások? Milyenek az életviszonyok?*

Az egyházmegye területén összesen 1 millió 100 ezer ember él. Ebből 330 ezer a római katolikus. Ezen a területen él a magyarországi görög katolikusok nagyrésze is, kb. 150–170 ezer ember. A lakosság többi része protestáns (református ill. evangélikus, erős a szekták jelenléte is.) Nagy általánosságban mondható, hogy a lakosság fele katolikus, a katolikusokon belül pedig 2/3 rész római, 1/3 rész görög katolikus, akik a Hajdúdorogi egyházmegye hívei. Szabolcs megyében a katolikusok vannak

többségben, Hajdúban viszont a protestánsok, és itt erős a szekularizáció is. A szabolcsi nép alaptermészete szerint valóságosabb.

És ha már beszéltem a vallási megoszlásról, meg kell említenem az emberek életkörülményeit is. Az ország rossz gazdasági helyzete itt különösen érezhető. Nincs munkalehetőség, a mezőgazdaság, gyümölcsstermelés megfelelő piac híján összeomlott. A nyugati beruházások, vállalkozások, amiktől megoldást remélnek sokan, idáig már nem jut el, a Dunán túl, vagy Pest környékén megakad. És ez a helyzet még szomorúbb, ha azt vesszük figyelembe, hogy ezen a területen a legnagyobb a fiatalok aránya a népességben belül. Nagyszámú a cigánylakosság is.

Ez is késztetett arra rögtön az egyházmegye megalakulása után, hogy megszervezzük az egyházmegyei Karitást. Ennek keretében egymás után alakulnak a Karitászcsoportok a plébániákon, ahol összegyűjtik az adományokat és továbbítják a rászorulókhöz. Nagyon szép munkát végeznek. Így válik az evangéliumi szeretet kézzelfoghatóvá.

*Egyházmegyéd három országgal határos... Különös helyzet!*

Igen, három országgal a szomszédunk. Egy egész kis szakaszon Szlovákia, továbbá Kárpátalja (Ukraina része) és Románia. Ez munkát ad a Karitásznak, de lelkipásztori feladatot is jelent. Igyekszünk segíteni az ott élő magyar közösségeken, ahogy tudunk.

*Ha szabad megkérdezni: hogyan él Debrecenben, a kálvinista Rómában egy katolikus püspök?*

El tudom képzelni, hogy nem volt könnyű mindenkinek elfogadni, hogy éppen Debrecen lett az új egyházmegye székhelye. De ez nem történt előzmény nélkül és reális alap nélkül. Debrecenben már volt püspöki helynökség (innét kormányozták a nagyváradi egyházmegye magyarországi részét), és a városban jelentős katolikus közösség él. A lakosságnak kb. 40%-a katolikus (legalábbis keresztelésük szerint). A másik fontos tényező: II. János Pál pápa látogatása 1991-ben. Az ő nagylelkű gesztusa, hogy megkoszorúzta a gályarabok emlékművét, történelmi jelentőségű volt. És talán ennek is köszönhető, hogy a református egyház vezetői szeretettel és megértéssel fogadtak, és én is igyekszem mindenben a jóindulatot jóindulattal viszonzni. Minden egyháznak van elég tennivalója a maga területén, nem szabad semmilyen energiát pazarolni holmi rivalizálásra. Ellenkezőleg, össze kell fogni, hogy hatékonyabb legyen a munkánk. A legnagyobb veszélyt itt is az elvállaltalanodás jelenti.

*Köztudomásúan mindenütt és nem csak Magyarországon, egyik legfőbb gond a paphiány. Mi a helyzet ezen a téren nálunk?*

Azt már mondtam, hogy szegény egyházmegye vagyunk. Ez nemcsak azt jelenti, hogy szegények a híveink és az anyagiakban sem dúskálunk, hanem azt is, hogy kevés a papja az egyházmegyének. Ez országos jelenség, nálunk különösen nagy gond. Szabolcs megyéből sok pap származott, a határok rendezésekor azonban az volt a döntő, hogy ki hol működik, így kevesen kerültek hozzánk. Jelenleg 72 aktív pap végzi a lelkipásztori szolgálatot. Jut mindenkinek munka bőven. Nehezíti a helyzetet, hogy a hívek sok kis közösségben élnek

(vegyes vallású terület), így a papoknak fizikailag is sok energiába — benzinbe is — kerül, hogy ellássák híveiket. Sematizmusunk szerint, amit az előző évben adtunk ki, a plébániák száma 112, és ezekhez tartozik még 176 filia ill. miséző hely. Ezt látja el a 72 lelkipásztor. Hála Istennek, papjaink hozzászoktak ehhez a „terephez”, és áldozatos buzgósággal végzik munkájukat. Akkor van baj, amikor valaki kiesik a sorból, és nincs kit helyébe állítani. De a papi utánpótlás megítélése is kétarcú. Ha azt nézem, hogy mennyire lenne igény, mennyi feladatot kellene ellátni, akkor kevés. Ha más egyházmegyékhez viszonyítok, akkor nincs okom panaszra. Jelenleg 21 teológusunk készül a papságra! Ezek közül a 8 első éves Veszprémben, a többi Egerben tanul.

(Az interjú második része a májusi számban.)

## Az óbudai egyetem alapításának 600 éves évfordulója

Sokan látogaták Pécsét,

Hol a tudománynak Lajos gyujta mécsét.

Ez a régi rigmus természetesen az 1367-ben Nagy Lajos királytól alapított pécsi egyetemre utal, ez volt magyar földön az első ilyen tudományos intézet. De nemsokkal később, 1395-ben Zsigmond császár és király is létesített egyetemet az óbudai prépostság területén. Nagy hírnevét mutatja, hogy a nevezetes Konstanzi Zsinaton (1414) hét tudósa vett részt.

A mostani jubileumi ünnepség Budapesten, a régi Pázmány Péter Tudományegyetem dísztermében (*magna aula*) folyt le a plenáris ülésen Gábrriel Asztrik professzor, a gödöllői premonstráti gimnázium egykori igazgatója, az óta neizetközi híró történész és irodalomtörténész tartott nagy érdeklődést keltett előadást. Mint mondotta, az Óbudai Egyetem nevét egy „katona és tudós” (= *miles et clericus*) Makrai Benedek tette híressé. Makrai Prágában tanult, és a bölcsész tudományok doktora lett. Prágából a bécsi egyetemre ment, onnan Párizsba, itt az egyetemi anyakönyv szerint a kánonjog licenciatusa. Végül a páduai egyetemen magánjogból szerzett doktori titulust.

Hazatérve az Óbudai Egyetemen tanult, de aztán beleveti magát a politikai harcokba és mint Anjou Nápolyi László híve, diákjait is fellázítja Zsigmond ellen. A lázadást leverik, Makrait 1403-ban láncra-vertve vetik börtönbe. Kiszabadítása után ismét Párizsban van: „*magnus clericus*” azaz *igazi tudós*. Nagy tekintélyére vall, hogy a lengyelek és a Német Lovagrend közti területi vitában bírónak kérték fel. 1241-ben V. Márton pápa *lateráni grófnak* nevezte ki. Ez az utolsó adatunk róla.

Gábrriel Asztrik után egykori tanítványa, Domonkos (Leslie) László Youngstown-i egyetemi tanár tartott előadást. Kerek 30 éve angolnyelvű doktori értekezésében a három első magyar egyetem: a pécsi, az óbudai és a Mátyás-kori pozsonyi egyetem történetét dolgozta fel. Az Óbudai Egyetem 1395-ben kelt bullája — hangsúlyozta — *studium generale*, azaz mind a négy kar: bölcsészeti, orvosi, jogi és teológiai kar felállítására ad engedélyt. A konstanzi zsinat krónikása, Ulrich von Riechenthal az egyetem címerét is megörökítette: a felső mezőben egy könyvet tartó kéz látszik. A két háború közt a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda minden kiadványán ott volt. — Az Óbudai Egyetemről a Konstanzi Zsinat után már nincs híriünk — fejezte be Domonkos professzor élvezetes fejtegetéseit. (Sz)

## OLVASSUK EGYÜTT A KATEKIZMUST

(Folytatás a 2. oldalról.)

kis fát nem öntözzük és védjük, hogyan várjuk el, hogy hatalmas fává legyen, amelynek lombjai alatt mi is otthon lehetünk?”

Mennyivel szebb lesz a magyar jövő, ha a magyar fiatalok megismerik az evangéliumot: Jézust! Beszédjünkben első helyen lesz a talentumokról szóló példabeszéd: felismerik belső értéküket, és a külső anyagiakat hozzá alkalmazzák. Lázárt, a koldust az asztalhoz tessékélik, hogy Krisztust vendéghellessék meg. Ekkor értékelik majd a maga helyén Szent István királyt (és hős, szent elődeinket) aki egyformán igazságot szolgáltatott a gazdagnak és a legelesettebb szegénynek is. — Álomvilág! — vágott közbe valaki. Mindez valóban hihetetlen, amíg nem hiszünk a Feltámadott Údvözítőben!

Szabó József (Offenburg)

## GYERMEKEKNEK

A régen várt napok íme megérkeztek. Vártad, hogy tavasz legyen, hogy a tanulást vakáció váltsa fel, no és, hogy Húsvétot ünnepeljünk. S most mindezeknek egyszerre örülhetsz. Jókedvre derít az újjáéledő természet, élvezettel szűr-csölgeted a vakáció nyújtotta szabadságot, és boldogan ünnepeled az élet diadalát, a Húsvétot. Világszerte Krisztusra hivatkoznak és feltámadásról, örök életről beszélnek és benne hisznek a ketesztények. Talán te is. Vagy lehet, hogy mindez egy kicsit idegennek tűnik számodra? Nem egészen érted, hogy miért lelkendeznek mások. Pusztulás és halál s a belőle fakadó új élet még nem sokat jelent neked. De ez még ne legyen ok számodra az aggodalomra. Ezért még nem kell leírnod, életedből kiiktatnod a Húsvétot.

Jézus legközelebbi barátai sem értették meg annak idején azonnal a történeteket. A Szentírásban számos bizonyíték van erre. Jézus feltámadása napján két tanítványa egy Emmausz nevű helységbe ment. Az úton maga Jézus csatlakozott hozzájuk, de ők nem ismerték fel. Csak miután órákon át együtt mentek, beszélgettek, és este közösen asztalhoz telepedtek, csak akkor jöttek rá, hogy valójában Jézussal van dolguk (Lk 24,13-35). Mária Magdolna, Jézus egyik hűséges tanítványa is találkozott aznap

a feltámadással. Ő sem ismerte fel azonnal, előbb egy ismeretlen kertésznek vélt. Csak azután, miután elbeszélgetett vele, ismerte fel, hogy kivel is találkozott (Jn 20,11-18). Ugyanígy jártak Jézus apostolai is, amikor Tibériás tavanál halásztak. A parton álló Jézusban csak egy ismeretlent láttak. De miután megszólította őket és követték utasítását, rádöbbentek, hogy Jézus van velük (Jn 21,1-14).

Ezek után elhíheted, hogy nem kell magadat vádolnod, ha a „Húsvét titka” nem egészen világos előtted. Neked is szükség van egy bizonyos időre, helyesebben a feltámadott Jézus mélyebb megismerésére, hogy végre igazi Húsvétod lehessen. Ha te is tanítványai példájára elbeszélgetsz vele, időzől jelenlétében és követed utasításait, egyszer majd megnyílik a szemed és megérted, hogy mit is jelent nekünk Jézus halála és feltámadása. Mindennapi imád, jóságod, melyet mások is megtapasztalhatnak és rendszeres templombajárással megérteti majd ezt veled.

S ha most befejezésül nem csak szép tavaszt és kellemes vakációt, hanem boldog Húsvétot is kívánok s nem egészen érted azt, hogy miért, vedd úgy, hogy elővételeztem jókívánságom a jövő számára.

János atya

## FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Húsvét utáni 3. vasárnap olvassuk Szent Lukács evangéliumából a két emmauszi tanítvány történetét.

„Ketten közülük még aznap elindultak egy Emmausz nevű helységbe... Ahogy beszélgettek, tanakodtak, egyszer csak maga Jézus közeledett és csatlakozott hozzájuk. De szemük képtelen volt felismerni.” (Lk 24,13—15)

Évről-évre, a húsvét utáni idő kedves alakjai ők, a két Emmausz felé ballagó,

szomorú, csalódott ember. Évről-évre olvasván történetüket, mindig valami új, még fel nem fedezett üzenettel, tanulsággal lepnek meg bennünket.

Húsvét hajnalán Mária Magdolnát szeretete és Jézushoz való ragaszkodása indította Jézus sírja felé — olvastuk az elmúlt napokban. Ma Jézus sírjától csalódottan, üres lélekkel távolodó két emberről hallunk...

Jézus tudja: Mária Magdolnának elég volt egy szó — Mária! — és felismerte. De a kettővel egész úton beszél, magyarul, tanít, sőt korhol azért, hogy felismerjék, hogy kizököntse őket a rezignációból...

Mária Magdolnát a Feltámadott a névén szólítja, egy pillanatra lábát is átölelheti („Engedj...” Jn 20,16—17).

A kettőnek elapad a szava, amikor Jézus eltűnik mellőlük: Valóság volt ez az egész, vagy álmotduk? Csak pillanatokig tartott a felismerés boldogító, megvilágosító hatása. Gondolom: jó, hogy ketten voltak. Az egyik tanúsíthatja a másiknak: Valóság volt! „Hát nem lángolt a szívünk, amikor beszélt az úton és kifejtette az írásokat?” S végül ez a közös élmény, ez a „második” felismerés ad erőt, új lelkesedést arra, hogy visszafussanak Jeruzsálembe.

Kedves Fiatalok!

Mindenki másként éli át, ünnepli Húsvét ünnepét. Sokan úgy, mint Mária Magdolna: elég egy szó... s feltámad Krisztussal. Mások, mint a két tanítvány: kérdezve, talán kételkedve távolodnak az eseménytől — de mégis az ő „Emmauszuk” felé, ahonnan az első, a második... felismerés után van visszajövetel.

Mária Magdolna s a két emmauszi tanítvány a maguk, sajátos húsvéti útját járják. A Feltámadott így vagy úgy: nyilvánvalóan, világosan, felismerhetően — vagy jelek, szavak mögé rejtve ott van velük, mellettük. S ami viselkedésükben, hitvallásukban közös, egyöntetűen vallják: „Valóban feltámadott az Úr!”

Pál atya

RÁBAKÖZI MÁRIA:

## Hazai húsvétok régen

Tél veszi ingét, pirosodik húsvét,  
hamarosan hazamegyek,  
boldog leszek ismét.

(Nagy László)

Húsvétra hazamenni nekem is mindig boldogságot jelentett. Diákkoromban őszintén sajnáltam messzebb lakó társaimat, akik húsvéti szünetre nem mehettek haza.

Gyermekkoromban a húsvéti készülést a böjti litániákkal kezdődött. Nagyböjti esteim egyik nap a fájdalmas rózsafüzért imádkoztuk, másik nap énekel a kereszttutát végeztük. Mi gyerekek már a litánia kezdete előtt a templom körül játszottunk. Virágvasárnapra a barkát családunknak a harangozó hozta. Litánia után végigjártuk a kertek-alját ibolyát keresve és ha áprilisban volt húsvét, találtunk is. Az égen bárányfelhők úsztak, az árokparton kihajtott már a bodzabokor, a vetések zöldellettek és tavaszi napfény ragyogott mindenben. Azt mondják, idővel a múlt megszépül. Talán igaz is, mert ha gyermekkorom vasárnapjaira emlékezem, mindig csak napfényes vasárnapokat látok, mintha eső csak hétköznap esett volna.

Nagybéten nálunk húsvét nem kerülhetett az asztalra. A hét egyik napján készült a híres rábaközi vert pereg. A pereceket, miután forró vízben kifőzték, fehér abroszos ruháskosárban vitték a pékhez, akitől aztán másnap reggel mégegyszer olyan nagyra nőve, szép halvány sárgára süttve hozták haza. Piros tojás kíséretében ezt küldték a keresztyerekeknek. Nagycsütörtökön már a húsvéti vakáció boldogságában mentünk reggeli misére, amelyik örömmise volt, bár Glóriakor elhallgatott az orgona és nem szóltak a harangok. Mi templom mellett laktunk és még egész kicsi voltam, amikor megkérdeztem édesanyámtól: Miért nem harangoznak? — Kis verssel felelt, ami anyyira tetszett, hogy addig mondtam, amíg magam is megtanultam:

A harangok Rómába mentek,  
Nagypéntek csendje hallgat a tájon,  
Olyan szép a templom, bár búsak a szentek  
S fekete lepel zokog az oltáron.  
Be jó sietni, vigaszt keresni,  
Templomi csendben enyhül a bánat,  
Csak két nap még, meghasad az ég  
S fölének ível húsvétvasárnap.

Nagypéteken a család felnőtt tagjai nem reggeliztek és a mi vidékiünkön minden háznál mákos tézta volt az ebéd. Szinte egész nap a templomban voltunk. Dél előtt volt a csonka mise a passióval, délután Jeremiás próféta siralmait énekeltek.

Egy gyermekkorú nagypéntek különösen megmaradt az emlékeimben. Másodikos elmeista lehettem, amikor ebéd után nővérem félrehívott és azt mondta: Tudsz hallgatni? — akkor velem jöhetsz. Ilyenkor üres a templom, csak a Szent Sír nál van két asszony. Felmegyünk a toronyba. — Izgalomban nyeltem egyet és félénken követtem. A templomnál már várt egy másik lány-pajtása és nővérem kiadta a jelszót: gyereink. A toronyba vezető ajtó a kórusról nyílt és az ajtóban ott állt a harangozó fia. Ministrálás, fujtatás, harangozás a fiúk feladata volt, így meg sem lepődtünk, amikor azt kérdezte: Mit kerestek itt? — De az én harcias nővérem félretolta és kijelentette: Felmegyünk a toronyba. — Mire a fiú erősebben tiltakozhatott volna, már a lépcsőn voltunk. Fel is értünk szerencsésen. Ők ketten az ablakon bámulták a tájat, én meg csak álltam és

néztem a barangokat. — Hát itt vannak? — kérdeztem csalódottan. — Miért, mit gondoltál, hogy elrepültek Rómába! — és elkezdtek nevetni. Fájt a csalódás, hiszen én olyan szépen elképzelttem, ahogy a barangok elszállnak és feltámadásra visszajönnek. Már nem is örültem a kalandnak.

Estig a Szent Sír nál imádkoztunk és énekelünk. A hátsó oltárnál lent volt a halott Krisztus szobra, fönt fehér primulák és lobogó gyertyák között az Oltáriszentség. Mi gyerekek kis ibolya csokrainkkal körülraktuk a halott Krisztust.

Nagyszombaton reggel tűzszentelés volt. A kihűlt parázsából hazavittünk és húsvétvasárnap reggel a tűzhelybe tettük. Glóriakor megszólalt az orgona, a kereplés helyett ismét harangoztak. A konyhában sült a kalács, és egy óriási fazékban főtt a sonka. De csak a szagát élvezhettük. Mert hiába mondtuk édesanyáknak, hogy úgy tanultunk, nagyszombaton csak délig van böjti, azt felelte: Az nem lenne igazi húsvéti sonka és kalács, ha szentelés előtt ennének belőle.

Ha napközben fújt is a bolondos áprilisi szél, estefelé, mire a körmenet indult, lecsendesedett. Kántorunk érces hangján felhangzott az ének: „Föltámadt Krisztus e napon”... Elöl vitték zászlók között a feltámadt Krisztus szobrát. Hosszú sorban mentek az iskolások, a fiatalok, az öregek. Zengett az öröm éneke, betöltve az utcát, a tereket és szegény, gazdag egyformán énekelte: „Alleluja, hála légyen az Istennek.”

Húsvétvasárnap reggel édesanyám elkészítette a sonkát, a kalácsot, a tojásokat és vittük a templomba megszentelni. Nem tudom, az egybeti böjti tette-e, de én olyan finom sonkát nem ettem sosem, mint húsvétkor. Pedig sokszor volt nálunk sonka. De ezen a sonkán nem érződött a füstölés, a húsa gyöngyörű rózsaszín volt. A kalács meg foszlós, aranysárga igazi húsvéti kalács. \* \* \*

A boldog gyermekkorú húsvétok után, évek múltán, sok szomorú húsvétot értünk meg. Föltámadási körmenetet már csak a templom körül volt szabad tartani. Húsvéti sonkát egyik idősebb testvéremtől kaptunk, mert üres volt a padlásunk, üres az éléskamránk.

Aztán idegenbe kerültünk, ahol nem tartották feltámadási körmenetet, és nekem úgy tűnt, mintha az emberek nem érezték volna a feltámadás igazi örömet. Így az évekkel bennem csak szépiült az otthoni régi nagyhét, a régi húsvét, amiről már a gyermekeimnek meséltem. Kalácsot is süttöttem, fonottat, mint édesanyámé volt. Húsvétvasárnap reggel az egész család izgalommal ült a reggeliző asztalnál és kórusból kérdezték: Na, édesanyánk, olyan minden, mint otthon? — Igen, drágám, olyan — feleltem és a könnyeim ráfolytak a szép sonkaszeletekre. Mert tudtam: minden hiába, csak akkor lenne olyan, ha újra a régi házban az édesanyám sonkájából és kalácsából ehetnék. Dehát ő már valahol az égi tájakon süti a fonott kalácsot.

### NE LÉGY SZELES...

Ne légy szeles.  
Bár munkádon más keres —  
dolgozni csak pontosan szépen,  
ahogy a csillag megy az égen,  
úgy érdemes.

József Attila (1905—1937)

### HARMADNAPON

És fölzúgnak a hamuszín egek,  
hajnal felé a ravensbrücki fák.  
És megérik a fényt a gyökerek.  
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,  
és megszűnhetett dobogni szíve —  
Harmadnapra legyőzte a halált.  
Et resurrexit tertia die.

Pilinszky János (1921—1981)

### „NE LEGYEN NYUGTALAN A SZÍVETEK”

Őszintén imádkozunk-e a ketesztények egységéért? Vagy érdekel-e az Egyház tanítása? Felháborodunk, ha mások becsmérlik a pápát, de mi engedelmeskedünk-e neki? Elveszítjük nyugalmunkat, ha felelőtlen emberek hitünk és ketesztény erkölcsünk alapjait támadják, még a „Pfarrblattban” is? De hallgatunk-e mi valakire? Vagy mi is megyünk, talán jámborul háborogva, a saját fejünk szerint? Mi lett volna a keteszténységéből, ha az első hívek is ilyen nyugtalanok lettek volna? Hisz kezdettől fogva voltak tévitanítók is, kik mesékkel ámitottak, és „az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák. Az igazságot nem hallgatják meg, de a meséket elfogadják. Te azonban maradj megmondott...” (II. Tim 4,3—4) Belső ellenség szakítja szét a katolikus egyházat? Mi mégis az egységért imádkozunk, mert Jézus a mi egységünk. Bele nővünk hitünkkel, benne gyökeredzik a mi békénk. „Öltsétek fel Isten fegyverzetét, a hit pajzsát, imádkozzatok könyörögve, kitartóan... értem is. (Ef 6,10—18) Testvérek! Legalább mi fogjunk össze az imában engedelmes lelkülettel, s így adjuk tovább a hitet...

(A berni Misszió Tájékoztatójából.)

Cserháti Ferenc Kálmán

PUSKELY MÁRIA:

## Magyar nagyasszonyok (2.)

ÁRVA WESSELÉNYI ANNA

A méltatlanul elfelejtett magyar nagyasszonyok sorában idézzük most fel az erdélyi Wesselényi család egy lengyel földön született jeles képviselőjének, Wesselényi Annának alakját. Apja, Wesselényi Ferenc, Báthory István lengyel királynak bizalmas embere, kincstartója volt Krakkóban. Az 1584-ben született kis Anna harmadfél éves korában került vissza szüleivel Magyarországra. Hogy kiváló szellemi képzésben és hitbeli nevelésben részesült, arról élete és annak ránk maradt dokumentumai, levelei tanúskodnak. Sokan kérték a szép, művelt és vallásos leány kezét, ő az ország kapitányát, keresztsgzi Csáky Istvánt választotta. A boldog házasságból két fiú és egy leány született. Csáky 1605-ben váratlanul elhunyt; 20 éves özvegye három gyermeke nevelésének és a szeretet cselekedeteinek szentelte további életét. Nem ment löbbé férjhez, nevét mindig így írta alá: árva Wesselényi Anna. Idősebb fia, István oktatására jeles mestereket fogadott, kisebbik fiát, Lászlót, Grácba küldte tanulni. Kislányát, Annát is, otthon taníttatta. Leánya 1625-ben a pozsonyi klarissza apácák kolostorába lépett.

A kor szokása szerint Wesselényi Anna nemes fiúkat, leányokat és varrólányokat nevelt udvarában. A tudományok mellett vitészségre, munkára, imádságra, egészséges életre oktatták őket. Imádságos és munkás élete eleven példaképként állt a fiatalok előtt. A lányokat gyakran innen jegyezték el, a fiúk pedig bele-nőttek e török-tépte ország vitézi kötelmeibe.

Három gyermeke szárnyrabocsátása után még erőteljesebben sugárzott szét gazdag élete. Pompás magyar stílusban írt levelei fel-felillantják értékrendjét. Életét, úgy tűnik, a kereszt jelölte meg: „Az világi mulatság — írta egyik levelében — a keresztet elfelejteti az emberrel”. Egy ízben Pozsonyban tartózkodva írta Csáky Lászlónak: egy bizonyos napon azért nem mulathat vele, mert a szentegyházat el nem hagyhatja, s két úrnak egyszerre szolgálni igencsak bajos. Egy peres ügyben pedig így foglalt állást: „Tíz fogarasi uradalomnál is többet ér a becsület. Az Isten és az igazság soha meg nem hal”. 1629-ben fiatal rokonának, Batthyány Ádámnak imakönyvet, s néhány maga szerkesztette magyar imádságot küld szívhez szóló levél kíséretében: „Az kis könyvet megküldtem, meg is jegyeztem néhány imádságokat. De kegyelmedet azon kérem, gyakorta olvassa. Sok szép ájtatos imádságok vannak benne. Az olvasón való imádságokra egy kis jegyzést írtam. Az Istennek szeretete minden jóra erőt ad, csak az ember akarja...” — Ez az utolsó mondat megvilágítja „árva Wesselényi Anna” imádságos, munkás életének legbelső indítékát és energiaforrását. Isten szeretete készíti a jóra, a jó végrehajtásához Isten szeretete ad erőt, — de, teszi hozzá: „az embernek akarnia kell”. Ez a szentek, magyar szentjeink útja: Isten szeretetére válaszolva jól tenni, szabad akarattal együttműködni a JÓ Isten kegyelmével. — A Batthyáynak küldött levélhez valami képet is mellékel, amint ezt az utóirat jelzi, megint csak egy mélyértelmű, eszkatológikus vallomással: „Szébb képecskét most nem találhattam; mennyországban, édes öcsém-uram, szébbeket látunk!” Egyébként okosan figyelmezteti az ifjút az ital veszélyeire:

„Édes fiam, kérem szívem szerint, kegyelmed az maga ifjúságának minden állapotját rendelje úgy, hogy lehessen soknak is jó példa magaviseletében. Bizony dolog, az sok borital mind az Istennek bántódására, mind az egészség elvesztésére okot ad. Nem is az kegyelmed úri méltóságához illendő...” Úgy látszik, Batthyány hajlott a jó szóra; (mert Anna asszony így serkenti tovább igaz keresztény életre): „Az kereszt jelét látván kegyelmed levelén, — nagy örömmel olvastam. Az édes Úristen ezt az keresztnek jelét édesítse meg az kegyelmed szívében, hogy az halált is kész és állhatatos szívvel viselhesse. — Az fejér könyvecskéből olvasgasson kegyelmed!” — (Wesselényi Anna így küldözte leveleit, imádságait férfi s női ismerőseinek is, főképp azoknak, akiket vigasztalni, bátorítani kellett.) — Eddig idézett sorai után azt hihetnénk, magába zárkózott, talán vallásba-menekült, bánatos nő volt, nem ismerte a derűt és az örömet. Ellenkezőleg: egyszerű, lebilincselően kedves magatartása révén a társasági élet kedvelt nőalakja volt mindvégig. Ahol vendégeskedett, alig akarták elengedni. Leveleiben megcsillan a humor, a tréfálkozó kedv is. Egy alkalommal pl. gyöngéden dorgálva Batthyány Ádámot, minthogy az megszegte a börtönt, így írt: „Ha arra hatalmam volna, hogy kegyelmednek penitenciát adhatnék, nyilván Dávid szent psalmusnak térdén állva elmondására kényszeríteném kegyelmedet. De mivel arra hatalmam nincsen, szépen kérem kegyelmedet, abbéli vétkéért mondja (csak) el kegyelmed...” Anna asszony maga intézte a gazdaság ügyeit, figyelemmel kísérte jobbágyai sorát. Amikor a föld népe saját mezején dolgozott, megparancsolta tisztjeinek, hagyják a szegénységet, hadd végezze maga szántását és vetését. Mikor a köteleles fuvarozáson volt a sor, rossz időben ilyen parancsot adott: „várjanak a jó szán-útra, a rossz utakon ne gyötörjék a szegény népet”. Egyébként Almásról intézte a Wesselényi birtok ügyeit. Ide vette magához unokáit gondozásra, aztán nevelésre. Nagyanyai büszkeséggel így számol be éppen beteg István fiának a kis Csáky Ferencről: „Ferkó elég vitéz állapottal vagyon. Az retket, répát valóban szereti. Nyuszt kellene az süvegére, mert immár hajduköponyegje is vagyon. Az vitézséghez készül. Az „Jézust” gyakorta mondja (vagyis a magyar harci kiáltást a török Allah kiáltással szemben), s bort is tud kérni!” — Különb István fia, a kis Ferkó apja, igen sok gondot okozott neki. Felelőtlensége miatt a király elkobozta ősi erdélyi birtokaikat. Wesselényi Anna gyermekei jussáért aggodva sietett Erdélybe, de a baj már megtörtént. Anyai felelősségtudata mellett hitből fakadó belső lelki szabadságának bizonyítéka a következő, 1633. február 13-án kelt levél részlete: „Én igen kevéssel beérem. Érzem a csapást, de immár esztendeje szokom éfélehez. Csak Isten tartsa meg éltetőket jó fiam az ő szent kegyelmében és hazátoknak, fedelmeknek ne vétsetek. Jó az Isten, többet ad helyébe, ha úgy leszen üdvösségtekre; ha pedig nem, bizony azt is hálaadással vegyük”. — Árva Wesselényi Anna távozását Erdélyből sokan megéreztek. Ő, aki a gyengéket, beteget, szűkölködőket mindig támogatta, aki együtt szenvedett minden szenvedővel, pótolhatatlan őr hagyóit maga után. Tá-

## Idegennyelvűek az Egyházban és a társadalomban

A KÜLÖNBSÉGEK ELLENÉRE IS ÖSSZETARTOZUNK

*A München-Freisingi Érsekségen az idegennyelvű missziók ügyeivel foglalkozó hivatal igazgatója, Ludwig Penger prelátnak íjugalomba vonult. A távozó prelátnak Engelbert Seibler müncheni segédpüspök búcsúztatta. Beszédét — megtartva mondanivalójának lényegét — kevés rövidítéssel adjuk közre.*

Antiókiai Szent Ignác († Kr. u. 110) nevezte először egyházunkat „katolikusnak”. E szó jelentése: „az egész világon elterjedt”. A Szentírás, bár nem használja a kifejezést, ennek szellemét sugározza: „Menjete az egész világra és hirdessétek az Evangéliumot minden teremtménynek” (Mk 16,15). Ez azt jelenti: Egyházunk nyitott. Aki hisz és Krisztust megvallja, egyházunkhoz tartozik. De egyben azt is, hogy egyházunk mindenki számára jelen van. És kötelessége, hogy törődjék minden emberrel, kultúrával, nyelvvél, életvitellel és társadalmi fejlődéssel. Ehhez a szolgálathoz Urunk megajándékozta az Egyházat az üdvösségre vezető kegyelem eszközeivel. A zsinat megfogalmazásával: „Krisztus egyháza jelen van a hívek minden közösségében, akiket pásztoraikkal egyetértésben az újszövetségben egyháznak neveznek.”

Egyházmegyénk más anyanyelvű katolikus misszióit ilyen közösségeknek tartom, akiket közös hitbeli szokások kötik össze. Minden idegennyelvű egyházi közösségnek, de az egyes embernek is joga van a saját kultúrához. Amíg az ember szülőhazájában él, ez kevésbé tudatos, csak az idegen környezetben válik azzá. Itt lesz szükség, sőt követel-

vezését különösen a helyi egyház érezte, amelyért mindig meghozott minden áldozatot: Isten dicsőségének előmozdításáért semmit sem tartott nehézknek. Vésárhelyi Dániel a magyar kancelláriához küldött egyik jelentésében Wesselényi Annáról úgy emlékezik meg, mint a szeretetre legméltóbb nagyasszonyról, a legkegyesebb és legbőkezűbb özvegyről. — Az otthonát veszített nagyasszony élete utolsó éveit vándorúton töltötte. Hosszabban időzött Kismartonban, Eszterházy nádor hitvesénél, Nyáry Krisztinánál és Batthyány Ferencné, Lobkovicz Évánál. A három nagyasszonyt, bensőséges lelki barátság fűzte egymáshoz. Hitre nézve ugyan különböztek, — Nyáry Krisztina akkor még protestáns volt, — de versenyeztek a jóságban és az imádságos buzgóságban. A modern ököméne szép példáját szemlélhetjük e XVII. század eleji „atyafiságos kompániában”. — Útja során megfordult Pozsonyban és Nagyszombatban is, s mindig felkereste kedves apácáit. A feljegyzések szerint „mindig örvendett, hogy rövid ebédet és szegény kenyeret kapott” a kolostorban. Pozsonyban Batthyáynak írt levelében aláhúzza: „imádságaiban senkiről sem akar elfeledkezni”. — Nem tudjuk, élete alkonyán miért költözött Lengyelországba, ahonnan három éves korában jött el. Utolsó éveit Krakkóban töltötte börtönben és imádságban, növekvő buzgóságban. 1649 húsvétján maga írta, hogy 16 templomot látogatott meg. Utolsó levelét 1649 július 5-én írta Krakkóból. Ez az esztendő lett végleges hazaköltözésének éve. Csákykyné, „árva Wesselényi Anna” bizonyára valamelyik krakkói templomban talált nyugovóra.

mény a saját identitás. Hogyan lenne képes valaki mások identitását becsülni, ha önmaga semmi ilyennel nem rendelkezik! Az egyes kultúrákat azonban nem szabad valamiféle olvasztó tégelyben egységes péppé összegyúrni, a kultúrák együtt alkotnak „tarka csokrot”. A Coca-cola és McDonald's csak a gyökértelen, ide-oda csapódó nagyvárosi emberekre jellemző, akik minden bőrbé bele bújhatnak, mert semmilyen saját azonosságuk nincs. Ezért sehol sincsenek otthon, ezért nem becsülik sem a saját kultúrájukat, sem a másokét.

Az előszeretettel használt „multikulturális társadalom” fogalmával is vigyázva kell bánnunk. Politikusok száján e fogalom üres frázis lehet. Megbújhat mögötte a totalitárius egységes gondolkodás, amely az egyént kiszakítja védettségéből és kiszolgáltatja a rideg piacgazdaság törvényeinek. „Egyenjogúságra” hivatkozva a saját csődjét másokra ruházza, sőt rájuk kényszeríti.

Az Önök feladata egyházközösségüket felvilágosítani, hogy a „german way of life”, a német életforma nem mindenkor érvényes. Nehéz megokolni, miért értelmez egy anatóliai a demokráciát más-ként, mint egy németországi „zöld”. A portugál építőmunkás máshogyan éli meg a szabadságot, mint egy német szociáldemokrata és a lengyel bér munkás más-ként látja az egyenjogúságot, mint egy bajor liberális. Mindez azonban nem ok arra, hogy a választási jogukat ellenez-

zük. Amikor Önök megőrzik sajátosságukat, e tény az ittlakókat gazdagítja. Jellemző ránk, úgy tekintjük Németországot, mintha a világ közepe lenne.

Az egyházi életben is sokan vélekednek úgy, hogy a mi problémáink és gondjaink egyúttal a világ problémái és gondjai. Önök ténylegesen akkor tesznek szívesseget nekünk, ha nem utánozzák a mi német sajátosságainkat, hanem megajándékoznak bennünket vallási és kulturális életük másféle értékeivel. Egy müncheni iskolaigazgató szerint: egyes tanítók örülnek, ha osztályukban horvát gyermekek tanulnak, mivel azok családi nevelésük folytán az osztályközösségbe szolidaritást és segítőkészséget visznek. Így kapunk idegenektől értékes ajándékokat...

A keresztény gondolkodás nyitja fel szemünket, hogy a tőlünk különböző másokon keresztül ismerjük fel, ami mindnyájunkban közös; hogy a „mások” ugyanúgy Isten képmásai, mint mi; hogy a különbségek ellenére is összetartozunk. Egyházunk univerzális perspektívája erre kötelez bennünket. „Részre van osztva Krisztus?” — kérdezi Szent Pál (1 Kor 1,13). Nincs! Ő minden emberért halt meg. Ezért egyformán vagyunk Isten fiai és leányai, magunk között pedig testvérek.

(Ford.: Fejős Ottó)

\*

Jean Marie Lustiger bíborost, Párizs érsekét a Francia Tudományos Akadémia a „negyven halhatatlan” közé választotta. Székfoglalóján Lustiger bíboros reverenciájában jelenik meg az ilyenkor kötelező hagyományos elegáns himzett frakk helyett, amelyhez kard is járul.

Olvasom, hogy a kidolgozás alatt álló új tanügyi törvény szerint Magyarországon a jövőben a történelem nem lesz kötelező tantárgy. Remélem, ez csak újságírói kacsa. Bár ki tudja! Egyben-másban (öngyilkosság, pornóhölgyexport... tessék folytatni!) — a világranglista élén vagyunk.

## KÖNYVESPOLC

**TOMKA MIKLÓS: „CSAK KATOLIKUSOKNAK”. (Corvinus kiadó, Bpest. 1995.)**

Ezzel a meglepő címmel jelent meg a neves egyházzociológus legújabb gyűjteménye, korábbi, folyóiratokban (Vigilia, Távolatok, Teológia, Katolikus Szemle, stb.) közzölt írásait jelentős újabb dolgozatokkal gazdagítva. A kötet címét előljáróban így értelmezi: „Nem anakronizmus-e ma „csak katolikusokhoz” szólni? ... Titkokat akarunk sügni? ... Semmi titkolódzás nincs abban, amikor önvizsgálatot tartunk. És legkevésbé sem cél, hogy mások kritikáját megkerüljük?”

Valóban olyan tanulmányok kötetét tartjuk a kezünkben, amely a szociológia eszközeivel, szakszerű felmérések tükrében elemzi a katolikus egyháznak és híveinek mai helyzetét. Nehéz történelmi korszak után méri fel annak határait, pusztításait. Arra törekszik, hogy a szociológia módszerével nyújtson segítséget a dolgok helyes megítéléséhez és a reális véleményalkotáshoz. Ezzel kívánja elősegíteni a katolikus lelkiismereti vizsgálatot és ebből kiindulva az útkereső párbeszédet az egyházon belüli gondokról, a vallás, az egyház és a közélet feszültségeiről.

A szerző szakemberként nyúl a legkényesebb problémákhoz tényfeltárások, kutatások és a zsinati megnyilatkozások összefüggésében. A Tájékoztató című első tanulmányában a magyarországi katolikus egyház múltjáról, jelenéről és jövőjéről gondolkodik. Felhívja a figyelmet a hagyományos közösségi szerkezetek felbomlására, a keresztény értékek továbbadásának megnehezült feltételeire. Az adott körülmények között a legalapvetőbb feladatnak tekinti a kö-

zösségteremtést, az egymástól eltérő vélemények kölcsönös elfogadását, az egyházon belüli párbeszéd feltételeinek kialakítását.

Ebből az alapállásból kiindulva jelzi, hogy az egyház újjászervezésének és megújulásának útjában csapdák állnak, sokszor önmagunk állította korlátok akadályozzák a jóirányú kibontakozást. Ilyen csapdák egyike, ha az egyházat nem közösségnek, hanem egyetlen központosított intézménynek tekintjük, amely featről irányítva megold minden problémát. A minden igény kiszolgálására vállalkozó tekintélyelvű állam-rázkodtatja a társadalmat arra, hogy minden ügy megoldását felülről várja. A világiak távolmaradása az egyház belső életében való részvételtől szinte magától értetődő magatartássá vált, amelyet papjaink sem tudnak megfelelően oldani. A paphiány azonban kikényszerítheti a feladatokat egy részének világi kézbeadását.

A tanulmánykötet egy másik fejezete felméri a múltból eredő és a mai viszonyok között is érvényesülő teherterheléseket, amelyek az önközponitú, individualista szemléletből fakadnak. Majd sürgősen hozzáfűzi, „lehet, hogy az egyházon belüli megosztottságunk bemutatása nem a teljes igazság, mert mögötte megújulóban van a magyar egyház szövete és működik a Lélek. A lelkesedés azonban kevés a görcsök oldására. A megújulás megköveteli az ellentétek feloldását a szeretet és az egymásnak adott szabadság jegyében”.

Több tanulmány veti fel a keresztények közéleti felelősségét, a kereszténység és a politika, a vallás és a pártok viszonyát. A témát időszerűsítő, eddig máshol meg nem jelent tanulmányában a szerző ezt kérdezi: „Szavazhat-e hívő katolikus az MDF-re vagy a KDNP-re?” Pontos statisztikai táblázatban mutatja ki, hogy a vallásosság ténye és mikéntje szerint elkülönülő társadalmi csoportok politikai véleménye jelentősen különbözik egymástól. A felmérések azt is bizonyítják, hogy a szekularizált környezetben a politikai képesség és a vallásosság egymástól független dolgok. A válasz tehát: nem az, hogy mely pártra lehet szavazni és melyikre nem. Egyik fontos tanulság, hogy vége a megtanulható, könyvből vett örökérvényű politikai válaszoknak. Döntéseiben megőrt a hívő szabadsága, megőrt a felelőssége is.

Nem tér ki a szerző a vallás és az oktatásügy Magyarországon különösen időszerű és az egyház jövője szempontjából alapvető jelentőségű, valamint a „világnézeti semleges” oktatás kérdéseire elől sem. Felfedi azokat a fogalmi zavarokat is, amelyek a mai átmeneti helyzetre jellemzőek és nehezítik az evangéliumi értékek érvényesülését szükségesnek tartó keresztények egyetértését. A mostani átalakulásban, a fejletlen pluralista viszonyok között még nem alakult ki teljesen a kisebbség és többség szabályozása. Sokan úgy látják, hogy a kisebbség jogai nincsenek biztosítva, ami különösen a vallásban és a hitoktatás terén nehezíti meg a nyugateurópai országokban már kialakult és elfogadható megoldások hasznosítását. Dabas-sárii események kronológikus felsorolásával érzékelteti, az egyháznak fel kell készülnie arra, hogy a kialakult viszonyok között nagyobb szakmai tudással és átgondoltabb stratégiával törekedjék jogos céljainak megvalósítására.

A kötet utolsó fejezetében, legújabb írásában Tomka Miklós Török vérs után cím alatt összegezi a vallás és az egyház hazai helyzetét és egyfajta jövőképet vetít olvasói elé. Részletesen rámutat arra az új szerepre, amelybe az egyházak kerültek váratlanul. A felmerülő kérdésekre a II. Vatikáni Zsinat „Az egyház a mai világban” kezdetű lelkipásztori állásfoglalását idézve válaszol: „Az a sajátos küldetés, amelyet Krisztus egyháznak adott nem politikai, gazdasági vagy társadalmi jellegű, mert ő vallási természetű célt tűzött ki eléje. Amde éppen ebből a vallási küldetésből ered az a hivatás, világhosszúság és erő, ami segíthet az emberi közösségnek az isteni törvény szerinti felépítésében és megerősítésében.” (GS 42)

Különös értéke a kötet szerzőjének a szociológiai szaknyelvet feloldó, gördülékény, izellemes stílusa és érvelése az életből vett példákkal és aforizmákkal. A magyar és külföldi forrásmunkák és hivatkozások gazdag tára nemcsak a leírtak hitelességét erősíti, módot ad a szélesebb tájékozódásra is ebben a nemcsak katolikusok számára fontos tárgy körben.

Cserháti Ferenc

KOVÁCS K. ZOLTÁN

## Hírek - események

### „AZ ÉV EMBERE”

Európa legnépszerűbb magazinja, a „Reader's Digest” az év emberének választotta meg Kozma Imre atyát, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnökét. A „Reader's Digest” ebből az alkalomból 10 ezer dollárt adományozott a Szeretetszolgálatnak. A díjat február 20-án ünnepélyesen adták át az Országházban.

### JUBILÁL A Vatikáni Rádió

A Vatikáni Rádiót 65 évvel ezelőtt, 1931 február 12-én XI. Pius pápa avatta fel és pedig *Guglielmo Marconi*, a rádió feltalálójának jelenlétében. Ma több mint 400 állandó munkatársa van és 30 nyelven sugároz műsort a világ minden részébe. A műholdak, illetve az Internet révén kapcsolatban áll az egész földet behálózó rádióállomásokkal, főleg a katolikus adókkal, amelyek rendszeresen átvesszik és tovább sugározzák a Vatikáni Rádió híreit és programjait. A magyar részleg 1946-ban kezdte meg működését, elsősorban *Mindszenty hercegprímás* szorgalmazására. Az első időkben hetente egyszer, 1949 óta naponta jelentkeznek magyar nyelvű műsorral.

### HÁNY KATOLIKUS ISKOLA MŰKÖDIK MAGYARORSZÁGON?

Többek közt ezt a kérdést tette fel a „Magyar Kurir” Katona István váci püspöknek, a Katolikus Iskolák Főhatósága elnökének. A püspök válasza: „Az államosítás előtt az iskoláknak 65 százaléka volt egyházi. A Művelődési és Köznevelési Minisztérium 1993-ban kiadott tájékoztatója szerint az 1992/93-as tanévben 4708 óvodából 14 volt katolikus, 3659 általános iskolából 30, a 780 gimnáziumból 22, szakmunkás iskolából 5. Ez az intézmények egy százalékát sem érte el. Ugyancsak az MKM tájékoztatója szerint 1995 elején a következő katolikus intézmények működtek: 31 óvoda, 62 általános iskola, 24 középiskola, 5 szakmunkásképző (most már 8) és 24 kollégium. Megfigyelhető a növekedés, de így sem sikerült elérni a 2 (két) százalékot”.

### 1996: MÁRTON ÁRON CENTENÁRIUM

Erdély nagy szülőitjéről, Márton Áronról emlékeztek meg február 12-én Kolozsvárott, ahol püspökké szentelték. A szentmise főcelebránsa Seregély István egri érsek, a Magyar Püspökkari Konferencia elnöke volt. Az emlékező szentmisén Jakubinyi György gulafehérvári érsek megnyitotta a „Márton Áron Centenáriumot”. A szentmise után előadásokban, visszaemlékezésekben méltatták a legendás hírv püspök életét, hazájáért és híveikért végzett apostoli tevékenységét, amelyért 16 évi börtönbüntetéssel és 10 évi háziőrizettel „jutalmazta” a hatalom. 1992 őszén hivatalosan megkezdődött a szenttéavatási pere.

Márton Áron 1896 augusztus 28-án született Csíkszentdomonkoson. 1939 február 12-én Kolozsvárott szentelték püspökké. Negyvenegy éven keresztül vezette egyházmegyéjét, egészen 1980 áprilisáig. A jubileumi főünnepségek Csíkszentdomonkoson, szülőfalujában és Gulafehérváron, püspöki székhelyén lesznek. MK

### SAJNOVICS JÁNOSRA EMLÉKEZTEK RÓMÁBAN

A római Finn Tudományos Intézetben – a római Magyar Akadémiával közös rendezésben a nápolyi Keleti Egyetem kiadásában megjelent „Finnugor tanulmányok” bemutatása alkalmából Éder Zoltán, a budapesti ELTE tanszékvezetője január 29-én előadást tartott „Sajno-

vics János emlékezete” címmel. Méltatta a XVIII. században élt neves csillagász és nyelvtudós jezsuita alakját, aki a magyar és a lapp nyelv rokonságának bizonyításával megalapította a finnugor összehasonlító nyelvészetet. A híres nyelvész teljes neve Sajnovics Nepomuki János, amint ez kitűnik „Idea astronomiae” című csillagászati művének címlapjából.

Sajnovics János Nepomuki Szent János korai tisztelői közé tartozott: már 1725-ben szobrot állíttatott Tordason, kastélya kertjében, a szent tiszteletére. VR

### EVREUX ÚJ PÜSPÖKÖT KAPOTT

II. János Pál pápa az észak-franciaországi Evreux-i egyházmegye élére a most 66 éves Jacques Davidot nevezte ki. Elődjét Gaillot püspököt – mint ismeretes – a Szentatya felmentette püspöki szolgálata alól, mivel több kérdésben ellentétbe került a Tanítóhivatallal.

### SZOCIÁLIS ÉS KULTÚROTTHON CIGÁNYOKNAK

A Nyíregyháza közelében fekvő Hodászban Giovanni Cheli érsek, a Vándorlók és Útonlévők Pápai Tanácsának elnöke nemrégiben felavatta a világ első cigányok részére létesült szociális- és kulturális otthonát. Megáldotta azt az új templomot is, amelyet maguk a cigányok építettek.

### VIDEOKAZETTÁK

#### A Vatikán Múzeumairól

A világ legnagyobb és leggazdagabb műgyűjteményéről, a Vatikán Múzeumairól video- és CD felvételek készültek. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy Goitto, Perugino, Botticelli, Michelangelo s más nagy művészek műveiről készült kazetták milyen fontos közvetítői a keresztény kultúra és szellem terjesztésének. A 16 kazettán a Vatikáni Múzeumok minden részlege: az Apostoli Palota, a Szixtuszi kápolna, Raffaello Stanzái, ezenkívül a Katakombák, az etruszk, az egyiptomi és a modern műalkotások múzeumának anyaga is szerepel. VR

### ZSOLTÁR

*Kínok árnyékából,  
kínok árnyékából  
szólok hozzád Istenem.  
Kín mar, sújt, temet,  
józan eszemet  
vak veszélyben,  
láncos mélyben  
ne hagyj elveszítenem.*

*Senki sem tör káromra,  
senki sem tör káromra,  
bensőm fordul ellenem.  
Örök vihar ront,  
nincs egy biztos pont  
se mögöttem,  
se fölöttem,  
dög pusztít a lelkeimen.*

*Törd meg kevélységemet,  
törd meg kevélységemet,  
mély megbánást adj nekem.  
Nyársat nyeltem én,  
derekam kemény:  
mert nem szabad  
súlyod alatt  
meghajolnom, Istenem?*

*Száraz zokogás típor,  
száraz zokogás típor  
és a szemem könnytelen.  
Utam hajlatán  
ördög les reám,  
vár nehezen:  
a két kezem  
törrel indul ellenem.*

*Legyen meg akaratom,  
legyen meg akaratom,  
ha vesznem kell, jól legyen:  
tán kárhózasom  
áldás lesz másom —  
de ha énrám  
kincset bíztál,  
ments meg immár, Istenem.*

Weöres Sándor (1913–1989)

# Az élet könyvéből

## AUSZTRIA

Bécs: A kereszttség szentségében részesült: Farkas Barbara, F. Ervin és Benea Marinella leánya, február 24-én. Isten áldása kísérje életében!

**Halottaink:** Dr. Pavlicska Antalné, életének 87. évében, január 18-án elhunyt. — Kiss Jolán, 72 évesen, rövid szenvedés után, január 16-án elhunyt. — Neuberger János, hosszú, súlyos betegségében, szentségekkel megerősítve, 89 évesen, január 31-én elhunyt. Temetése február 2-án, St. Georgenben volt. — Nagy Aranka, angolkisasszony nővér, életének 82. és fogadalmának 62. évében elhunyt. Adj Uram örök nyugodalmat nekik!

## NÉMETORSZÁG

Aachen: Halottunk: Déry Imre testvérünk, aki szép és áldott élet után 76 éves korában elszenderedett az Úrban.

Duisburg: Halálózás: Magyar és német hívek nagyszámú részvételével január 10-én tettük Duisburgban Eszes Károlyné, Farkas Mariát. Halottunk hosszú és súlyos betegség után a szentségekkel megerősítve adta vissza lelkét Teremtőjének. Élt 41 évet. Gyászolják: férje, két gyermeke, szülei, testvére, nagyszülei, rokonai, ismerősei és munkatársai, valamint a Ruhrvidéki Magyar Lelkésztség hívei. Nyugodjék békében!

Essen: 25 éves évforduló: Áprilisban lesz 25 éve annak, hogy Kápoly Istvánné, Margit híven szolgálja a Magyar Missziót Essenben. Ezen idő alatt a misszió takarítónőjeként három lelkészt szolgált. A magyar szentmisék és ünnepek utáni kávézások alkalmával pedig sok-sok hívőnek szerzett örömet ízes pogácsáival és süteményeivel. Odaadó munkáját április 21-én, az esseni szentmise utáni kávézás alkalmával köszönnék meg, kis ünnepség keretében. Szeretettel hívunk mindenkit ezen jubileumi ünnepségre.

50 éves évforduló: Az idén van 50 éves évfordulója a magyar emigrációs lelképásztori munka kezdetének. Ez alkalommal az európai magyar papok konferenciát tartanak Kölnben április 29-től május 2-ig. — Május elsején, 11.00 órakor főpapi szentmise lesz a Maternushausban: 60668 Köln, Kardinal-Frings-Str. 1-3. Délután 2.00 órakor pedig jubileumi megemlékezés ugyanott. A szentmisére, mind pedig az ünnepségre szeretettel meghívunk mindenkit az európai magyar lelkészek.

München: Keresztelés: Roján Bryan László,

Vizauer Ferenc

## † RÁBA LUKÁCS

Rába Lukács pálos szerzetes, a francia-svájci Magyar Katolikus Misszió volt plébánosa, 1996 február 3-án elhunyt.

Két dolgra volt mérhetetlenül büszke: arra, hogy pálos szerzetes és arra, hogy magyarnak született. Idézzük most fel alakját, de ne a beteg, fáradt, idős emberét, aki sok testi bajjal küszködött, hanem a fiatal papét, aki csapások, üldözések, ember megemlértések közepette szilárdan ment életútján, meg nem alkuva, egyenesen.

1937-ben lépett be az egyetlen magyar alapítású rendbe, ahol olyan ragyogó példaképek lebegtek előtte, mint Martinuzzi Fráter György, Ányos Pál és Virág Benedek. Rendjének lelki és szellemi légköre kísérte élete folyamán, jóllehet a történelem könyörtelensége nem engedte, hogy rendi kötelekben éljen, mint szerzetes. A Pécsi Hittudományi Főiskolán végzett, majd a budapesti Sziklakápolnába került, ahol négy és fél évet töltött. Itt élte át Budapest ostromát, amikor is pincéről pincére járva látogatta híveit.

Kálváriája 1947 őszén kezdődött, mikor Páloszentkútra, a pálos rend plébániájára került. Az ÁVO állandó zaklatásának volt kitéve, míg végül 1951 tavaszán a Fő utcai börtönbe szállították. A tárgyaláson népellenességgel, feljelentési kötelezettség elmulasztásával és lázító tempelmi beszédek tartásával vádolták, s hétiévi börtönrre ítélték. „Népellenességnek nevezték — mondotta — hogy a rendi vagyunkat a szegény tanyasiaknak adtuk, s nem az államnak ajánlottuk fel. Feljelentési kötelezettség elmulasztásának minősült, hogy az ÁVO elől bujdosó rendiársamat nem adtam föl a hatóságoknak. Lázító beszédekkel soha nem tartottam a templomban, mert soha nem politizáltam“.

1952 tavaszán Vácra szállították, itt több, mint egy évet töltött zárkában, majd 1953-tól a tatányai rabtanyában végzett kényszermunkát. Úgy dolgoztatták őket, mint a rabszolgákat, ez a rettenetes megterhelés tette tönkre a szívét, a lábát, ezek a kegyetlen évek öröklék fel idegeit. 1955 tavaszán beomlott a bányá, s a kétszáz mé-

R. Cabarcas Euclides Enrique és Lukács Ildikó kisfia, február 18-án részesült a szentkereszt-ségben. Isten áldása kísérje életútján!

**Halottunk:** Nemere Éva temetése január 29-én volt a müncheni Ostfriedhofban. Nyugodjon békében!

Stuttgart: Keresztelés: Bogdán Margit és Hennigné Bogdán Aranka keresztelője február 4-én volt Stuttgartban.

## NAGYBÖJTI ESEMÉNYSOROZAT ZÜRICHBEN

Zürichben és környékén élő, hívő magyarok nagybőjt előkészületi idejét ez évben is gyümölcsözően használták fel. Különösen három kiemelkedő esemény érdemel figyelmet:

Március 10-én, 16.00 órakor a zürichi Grossmünsterben, ökumenikus Igeliturgia keretében, közös imával és lelkesedéssel emlékeztünk meg az 1848-as márciusi eseményekről. Az istentiszteletet követő emlékünnepelezen dr. Kapronczay Károly, budapesti történész március 15. ünnepelésének történelmi viszontagságairól és a jelen teendőiről tartott értékes előadást;

Március 17-én, dr. Mayer Mihály pécsi megyéspüspök vendéglátójával, prof. Mehrle Tamás svájci magyar főlelkessel, 10.15 órakor zürichi szentmisénket celebrálta és szentbeszédet mondott. Hangsúlyozta, hogy a határokon túl élő hívő magyarok az anyaországban keresztény mivoltuk hiteles tanúságtételével hassanak környezetükre. Ma Magyarországnak ez a legértékesebb ajándék! — A kb. 300 hívő magyar arcán a szentmise és az azt követő ünnepi fogadáson, az őszinte örömfénye ragyogott.

Március 22 és 24 között a zürichi Szent István plébánia nagyteremben dr. Bánhegyi Miksa, pannonhalmi bencés tartott háromnapos lelkigyakorlatot „Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, övényeidet vezess engem“ (24 Zs.) motívóval.

E gazdag nagybőjti eseménysorozat Isten nagyobb dicsőségét és a lelkek javát szolgálta!

terez mélységben várta a most már a természet erő által is fogva tartott rabok között, hét órán keresztül, fuldokolva a döntést: élet vagy halál. A bányá fogságából kiszabadították, de a rendszer rabságából még egy évig nem szabadult. 1956 február végén kapott csak amnesztiát. „Ezt az amnesztiát nem akartam elfogadni, mert egy embertelen rendszertől nem akartam kérni semmit, hiszen semmilyen joga nem volt arra, hogy 51-ben elítéljen“. Szabadulása után az egyházi hatóságok félték őt visszahelyezni egyházi szolgálatba, ezért csak titokban misézett, egyébként a diósi csapágygyárban dolgozott segédmunkásként.

1956 december 1-én lépte át a magyar határt. „Auszriában, melyet második házamnak tartottam, töltöttem életem egyik legboldogabb korszakát“ — mesélte gyerekkora. Rendi utasításra azonban vissza kellett térnie a szerzetesi közösségbe. Róma és Amerika között választhatott, s ő az utóbbi mellett döntött, Daglestownban töltött négy évet lengyel pálosok között. Végül 1963-ban Pfeiffer Miklós akkori magyar főlelkész hívására Svájcba jött. Itt gyakorolta papi hivatalát, s nemcsak hitükben erősítette híveit, hanem előadások, rendezvények, filmvetítések, ünnepek szervezésével segítette őket magyarságuk megtartásában is.

1995 tavaszán visszatért rendjébe, Budapestre, a Sziklakápolnába, oda, ahonnan egykor elindult, ugyanoda érkezett, hogy betöltsé szolgálatát. Rövid bécsi látogatásra ment Auszriába, ahol váratlanul ehrsagadta a halál.

Czellár Judit, Genf

## † OLTVÁNYI LÁSZLÓ (1915–1995)

Oltványi László vegyész, szkv. főhadnagyot 1953-ban titkos tárgyaláson 5 év és 2 hónap börtönrre ítélték. A várpalotai szénbányában dolgozott, vágár- és bányagépezeti oklevelet szerzett. 1956 októberében Budapest XX. kerületében a Nemzetőrség főparancsnoka. Magyarországot 1956 novemberében hagyta el. 1958 márciusában a Budapest Főváros Népbírósi Tanácsa távollétében halálra ítélte. Előbb Olaszországban, 1958-tól Braziliában, 1968-tól Németországban, Münchenben élt. Egyik legaktívabb résztvevője

## Olvasói levelek

Az „Életünk“ februári számában jelent meg a Magyar Püspöki Kar körlevele a honfoglalás 1100. évfordulójára. Figyelemreméltó fölfogást közöl a jelenkori magyarság történelmi szerepéről és feladatáról: Szükséges, hogy a magyar keresztények hitükben megújuljanak, segítsék a haza polgárait, vendégeit és a menedéket keresőket. Valóban nemes célok. — Megemlékém, hogy az ország határain kívül élő magyarok is a nemzethez tartoznak. Ebben az újkori népvándorlásban pedig olykor nehez lesz elválasztani a valóban segítségre szorulókat a nem kívánatos elemektől. — A körlevél egy régebbi történelmi fölfogást is megemlíti: „Magyarország a keresztény Európa pajzsa és végvára“. — Látásom szerint a régi, keresztény elveket valló Európa a magyarokat elvérezni hagyta, és egyedül harcoltak a mongol és török birodalom támadásai ellen, amelyek a gazdag Nyugat-Európa elfoglalására irányultak. A mai Európa népességének elég nagy

\*\*\*\*\*

## Hírek — események

### BŐVÜL A VATIKÁN INFORMÁCIÓS SZOLGÁLATA

Az Internet számítógépes szolgálatához most a Vatikán is csatlakozott. Karácsony óta az új vonalat már az első napokban több mint 300 ezren hívták fel. A Szentatya karácsonyi és újévi üzenete olaszul, németül, franciául, spanyol-, holland- és portugál nyelven is olvasható volt. A hívások a föld hetven országából érkeztek, a legforgalmasabb nap december 25-e volt, amikor óránként 20 ezer hívást regisztráltak. Hamarosan tovább bővül még a Vatikán elektronikus információszolgálatása és a vatikáni múzeumok, a könyvtár, a rádió is ad híreket az Internet hálózatán keresztül. I. KAP

### AUTISTA GYERMEKEK KÉRÉSE:

#### „AUTISTA HÁZ“

Az autizmus az agyi működés súlyos, egész életen át tartó fejlődési zavarát jelenti. Megmutatkozási formája a szociális kapcsolatteremtés, a beszéd és a képzelet fogyatékosága. Az ilyen gyermek reakciói kiszámíthatatlanok, ezért elviselhetetlen teher a család és környezete számára. Nem mindegyikük értelmi fogyatékos, sőt nem ismeretlen közöttük a kimagasló jó értelmi képességű sem. Miskolcon 1990-ben alakították meg az Autisták Érdekvédelmi Egyesületét. Első feladatuként létesítettek 1992-ben egy speciális iskolát. Ennek fenntartása, illetve a távlati cél: egy Autista Ház létrehozása szükségessé tették, hogy alapítványt hozzanak létre. A Ház építését megkezdtek, de az egyre romló helyzet miatt kéri a nyugati magyarság anyagi vagy bármilyen támogatását

Miskolci Autista Alapítvány, Mindszenty tér 3 és Csermőkei utca 2/a, H-Miskolc.

Budapest Bank Rt.: 10102718 — 36097815 — 00000005. Adószám: 18405857 — 1—05.

\*

A Német Katolikus Egyház a most folyó évben 350 millió márkával kevesebb adóbevétele számít. Ezzel szemben a római Apostoli Szék 1995-ös pénzügyi mérlege 527 millió líras aktívumot mutat.

### A NÉMETORSZÁGI KASTLI MAGYAR BENTLAKÁSOS GIMNÁZIUM

felvételt hirdet az 1996/97-es tanévre, a bajor kultuszminisztériumtól megkapott európai modell keretében az 5. osztálytól kezdődően a 13. osztályig bezárólag.

**Keresztény magyar-európai nevelés, magyar-, német-, angol-, francia / latin-, spanyol nyelv elsajátításának lehetősége, délutáni és esti stúdium szakfelügyelettel, nemzetközileg elismert német erettségi bizonyítvány, computeroktatás, néptánc, fafaragás, cserkészet és sok más szellemi érték vár új és igényes gimnazistáira.**

**Jelentkezési határidő: 1996. június 1. Europäisches-Ungarisches Gymnasium, Klosterburg 2 - D-92280 Kastl. Tel.: 09625 / 80 90. Fax: 09625 / 458**

volt a politikai emigrációnak. 1981-ben jelent meg könyve „Harok Dél-Budapesten 1956“ címmel. December 15-én lakásán halva találták. Urnáját otthon, a pesterzsébeti temetőben helyezik el. Piffkó András

része nem hívő keresztény már és vezetőik már nem a kereszténység harcos lovagjai. A nemzetek létezése bizonyára benne van Isten terveiben és minden nemzetnek joga van humánus módon önálló életet élni saját érdekei szerint. A magyarnak is.

Dr. Varga Gyula, Saarbrücken

Hűséges olvasója vagyok — hosszú évek óta — újságjunktak. Mindig nagy lelki örömmel megújuló olvasom végig lapjuk minden cikkét... Most, mint aki a megtörténi események mellett tárgyilagosságra is nagy súlyt helyez, volna egy kis hozzájárulásom az „Életünk“ legutóbbi számában megjelent „Párizsi levél“-hez. A cikkben írt letargikus vagy kétségbeesztő „katasztrófal“ helyzet mellett vannak pozitív jelek is Franciaországban, nem is egy. Itt csak a legjelentősebb példáról kívánok említeni: Evry város új katedrálisáról. Ezt az új katedrális a francia újságok (nem csak a vallásosok!) bőven bemutatják az olvasóközönségnek és ezekből az is kiviláglott, hogy ez az új katedrális milyen nagy vonzóerőt jelent. Az odazarándokló hívőszerep mellett a turisták (franciák és külföldiek) ezért látogatják egyre nagyobb mértékben. Egyes megfigyelők szerint az Evry katedrális népszerűségben és jelentőségében elérte a párizsi Sacre Coer bazilikáét. Úgy gondolom, hogy a valóban fennálló csüggesztő események mellett nem szabad elfelejteni vagy elhallgatni a pozitív örömeiket és reménykeltő jeleket sem, mert még azt hinnék, hogy Franciaország a hiitenségekben élő nemzetek közt első helyre kerül a harmadik évezredben Európában.

Vándory Imre (Párizs)

Mint gráci olvasójuk bátorodom Önöket levelemmel zavarni, A napokban Grácban az utcán egy autó állt meg bécsi rendszám-táblával, magyar koronás címerrel. Az autóban egy férfi és egy nő ült. Kanadából jöttek, Bécsben kölcsönzött autóval Magyarországra, Pestre akarnak menni. Az autó hátsó ülésén „Mennyország a földön“ című röplapok voltak csomagokba kötve. A férfi nagyszülei az első világháború után vándoroltak ki Kanadába. Pesten „Jehova tanúi“ szektá csoportok alakultak, hozzájuk igyekeztek. Veszprém megyében élő húgomnál összedől a világ, ugyanis nős fia családjával együtt belépett egy újonnan alakult szektába. Húgom vallásosan nevelte gyerekeit. Amikor az iskolában nem volt hittan oktatás, ő maga tanította gyerekeit hittanra. Most a fia mégis szektá-tag lett. Már volt a plébános úrnál is elpanaszolni, mi történt a fiával. Grácban is — lakóhelyem közelében — pár éve létesült „Jehova Zeugen“ szervezet. Asszonyok járnak családokhoz, füzeteket osztogatnak. Egyszer két férfi jött hozzám is, azzal a kéressel, trjam alá a szervezetükbe való belépési nyilatkozatot. — Uraim, én már 80 éves jávithatatlan férfi vagyok, velem már nem sokat tudnak elérni. — A saját érdekében jötrünk, — mondták —, még nem volna késő. — A „Mennyország a földön“ című röplapot hátrahagyva mentek el.

Katolikus köszöntéssel:

B. József, gráci olvasó

(Jegyzet a gráci levélhez)

Mint hogy gráci levélírónk az általa említett röplapot is elküldte, lássuk hát: hogy fest ez a szektás éden? — Tehát: idillikus táj, kis fantáziával karibi táj, az emberek tejeskávés barnák. Középen tö látszik, a háttérben két hegy, az égen madarak, a túlparton egy piramis sarka (!), előtte füstölő gyárkémények (!), és — nem vicc! — egy atomreaktor gömbje (!). A vízen vitorlás bárka úszik, a parton zömök piros épület áll, tornya van, talán templom? De oldalán vízimalomkerék furscsalódik és kéménye van, füstöl. Az atomreaktor mellett — „für alle Fälle“ — egy szélmalom is látunk. A tópart: botanikai egyveleg. Előterben bennszülött anya, haján vírágkoszorú, szoptat. Lábánál egy „Bambi“ mereng. Jobbról szezis timilány jön bikini-ben, lobogó hajjal, kezében „bibliai“ korszó. Baloldalt az atya lila kaftánban, haját két szalag köti át, ahogy teniszezők szokták, míg a fiú soriban, papírsárkánnyal, arra bámul, amerre atyja mutat. Van mit bámulni...

Ilyen ez a földi paradicsom, ahogy „aranykristály üvegfalon át“ egy szektatag látta is! Ezt állítja. — No comment! — ahogy jobb körökben mondanák! (Sz)

## VÉGRE IGAZI MAGYAR KONYHA BAJORSZÁGBAN!

### B U D A P E S T

vendéglő és sörkert

PETERSHAUSEN, MOOSFELDSTR. 15  
(a 2 S-Bahn végállomása közelében.)

A - 9 kijárat Allershausen.

Telefon és fax: 081 37 - 21 21.

Nyitva naponta 11 órától éjjel 1 óráig.  
Hétfőn szabad nap.

Esküvők, családi ünnepek, csoport-  
találkozók és más rendezvények szervezése.  
Örömmel várja vendégeit a Tantos család.

## FIGYELEM!

Helyezze el pénzét Svájcban,  
vagy kössön életbiztosítást nagy svájci  
biztosító társasággal. Mi nem ígérünk  
szuperkamatot, de

## B I Z T O N S Á G O T ! !

Lépjén érintkezésbe Anderkó Lászlóval:  
☎ + 41 31 382 07 71  
Fax: + 41 31 398 21 39

## APRÓHIRDETÉSEK

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK  
NAGY VÁLASZTEKÉBEN!  
Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!  
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.  
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, mo-  
dern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Te-  
lefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BEATRIX PANZIO! H-1021 Budapest, Szé-  
her út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.:  
2750 550. Szeretettel várjuk az „Év panziója”  
díjat nyert családi szállodánkban, zöldöve-  
zetben, de közel a központhoz. Program szer-  
vezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal —  
féláron!

Gyermekszerező, tiszta, jól szituált, 48 éves  
magyar hölgy, többéves külföldi gyakorlattal,  
elhelyezkedne házzvezetőnek. ☎ (H) 0036-1-  
132 3205 este.

Magyarországon élő, erdélyi, 26 éves füg-  
getlen leány megismerkedne hozzáillő, szere-  
tetre méltó, Németországban élő férfival. Cím:  
Fedor Éva, H-1214 Budapest XXI. ker. Csepel,  
Tinódi út 21.

Elad, cserél vagy kiad Budapesten a Kálvin-  
térhez közel, Ráday utca, II. emeleti, napsü-  
tő, felújított, elegáns 5 szoba + stúdió, lakást,  
lakást. Mellette fedett parkoló bérelhető. ☎  
(F) 0033-1-34 51 57 66 illetve március 1-től:  
(H) 0036-1-2177 194 vagy 2176 256.

Nyugat-Magyarországon, Bük-gyógyfürdő  
szomszédságában, a balatoni út vonalában,  
családi ház csendes elhelyezkedésű részében szo-  
ba, konyha, fürdőszoba szállást ajánlok 1-3  
személynek. Napi ár: 24.— DM. Zsoldos Gyula,  
H-9700 Szombathely, Kertész utca 37.

Szentendrén, zöld övezetben, csendes új dé-  
lifekvésű, ikerház, panorámás kilátással egy-  
ben vagy házrészként eladó. Érdeklődni: ☎  
(D) (081 31) 351 32 32.

Pihenjen nálunk a Balatonnál, Csupakon.  
Családi ház 2-7 személynek nyugodt helyen  
olcsón kiadó. ☎ (H) 0036-1-168 4893.

Egyedül álló magyar, 25 éves férfi, szakács  
és pincér gyakorlott szakmával, külföldi tap-  
asztalatokkal (A-, Dél-Tirol, I.) német be-  
szédkészséggel munkát vállal. Hosszantartóan  
vagy ideiglenesen is. Külföldre, magyar engedé-  
lyekkel rendelkezem. Érdekl.: Ajka, ☎ (H)  
0036-10-469 926 vagy Németország: ☎ 07154/  
2 76 14 szám alatt.

Jó megjelenésű, 170 cm magas, kellemes  
természetű, őszinte, jókínésű, sportos férfi  
tartós, őszinte barátságot és kapcsolatot kép-  
zel el 40 éves korig. Fényképes levél „Özvegy”  
jellegre a kiadóba.

Pasaréti 63 m-es, panorámás, gázkonvekto-  
ros, telefonos, garázsos, elsőemeleti lakás el-  
adó. ☎ (H) 0036-1-117 4911 nappal.

Balatonon, önálló üdülésre 3 szobás lakás  
udvarral, kocsival kiadó. ☎ (D) 0049-  
(0)6623-23 36, Aubel.

Sümege, a Balatontól 20 pm-re, 4 szoba  
összkomfortos családi ház, gáz központi fűtés,  
telefon, kábeltevé eladó. Ár: ötmillió forint.  
Ugyanott 5445 m<sup>2</sup> telek egymillió forintért el-  
adó. Érdeklődni: Merekva Gusztáv, H-8360  
Keszthely, Erkel Ferenc út 5.

Áprilistól-októberig, Keszthely-Kertvárosban,  
hévízi kezelő, balatoni pihenés nyolc szemé-  
lyig (1-2 család részére), kényelmes nyara-  
lóban, kerttel övezet lehetséges. Részletes,  
fényképes információ: ☎ (D) (071 44) 1 89 57  
vagy (H) 0036-83-314 664.

RADOVICS MARTINA, magyar-német ill.  
német-magyar fordításokat és tanítást vállal  
— cégprospektusok és okiratok is. — Telefon/  
Fax: (080 31) 6 92 10.

Balatonmáriafürdőn nyaraló kiadó 1996-os  
vakáció alkalmára. Csendes hely, strand 10  
perc, 4-7 személyre: nappali, konyha, háló-  
fülke, fürdőszoba, wc, hideg-melegvíz. Érdeklő-  
dni: Tihany Józsefné, H-7400 Kaposvár,  
Arany János utca 80. ☎ 0036-82-411 129.

KERESEM barátomat, Veress Lászlót. Utol-  
só címe: Zürich, Schaffhauser Str. 459. Címem:  
Szabó Sándor, 7 Rue Jean de la Fontaine,  
F-78000 Versailles. ☎ 0033-1-39 / 534 651.

## „TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Kreitmayerstr. 26 · 80335 München  
Telefon: (089) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékóportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznye pálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikör 0.5 liter	14.50
Cimeres barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikör 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka „laskatészta” per kg	7.—
Májas-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabai, Gyulai	27.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

Keresi, a most Stuttgartban élő, bajai Regős  
Máriát (53), Anikó Beitschler, An der Blüten-  
mauer 12, D-22297 Hamburg.

Házzvezetőként elhelyezkedne 24 éves, szor-  
galmas leány. Pintér Krisztina, Sarló utca 15,  
9/28. H-8000 Székesfehérvár.

Új komfortábilis öregek otthona Nagykaniz-  
sán, a hazatérni kívánó magyar nyugdíjasok  
részére felépült. Érdeklődni: Mihályi Ferenc,  
Bergius Str. 52, D-86199 Augsburg. Telefon:  
(08 21) 9 37 21.

Keresem élettársamat, magyar nyelven is be-  
szélő, nem dohányzó, rendezett anyagi körü-  
lmények között élő, kultúralt, művelt, klasszi-  
kus zenét szerető független férfit. Én, 46 éves,  
160/53, magyar származású, ugyancsak fenti  
tulajdonságokkal rendelkező nő, szeretnék  
harmonikus, békés, családi atmoszférát nyúj-  
tani. Fényképes levélnek igen örülnék. Jelige:  
„Élettárs”.

Franciaországban élő, 70-es özevgy férfi meg-  
ismerkedne hasonló korú, utazást, irodalmat  
és zenét kedvelő, komoly, magas, intelligens,  
független hölgyvel. Válaszokat „Párizs—Ver-  
sailles” jellegre, a kiadóba várak.

Megjelent! Tarnai Brunó: Katolicizmus és  
kultuszok című munkájának második kiadása.  
Megrendelhető a szerző címén: Erzabtei, Vár 1,  
H-9090 Pannonhalma. Ár: 350 Ft., a megren-  
delő lakóhelyének pénzében, a könyvhöz  
mellékeltek csekken. Az ár magában foglalja a  
csomagolás és postaköltséget.

## A DUNA TELEVÍZIÓ VALLÁSI MŰSORAI — ÁPRILIS

Egyházi hírek minden reggel 7.45 órakor  
(szombat és vasárnap kivételével) a Vatikáni  
Rádió előző napi magyar műsora.

A kilencedik órában — nagypénteki gondo-  
latok, április 5-én 22.45 órakor.

Dicsőírték szentélyében. Az istentisztelet  
zenéje, április 7-én, 8.05 órakor.

Húsvéti szentmise közvetítése a Mátyás  
templomból, április 7-én, 10.00 órakor.

Ha ketten, vagy hárman... — vendégség-  
ben a Tari családnál, április 8-án 12.05-kor.

Dicsőség, békeség — protestáns műsor,  
április 14-én, 8.05 órakor.

Református gyermekhitán — 10 vasárna-  
pon át, 1. rész április 14-én 8.35 órakor.

Figyelem! — A fiatalok életének gondjai.  
Április 21-én, vasárnap, 8.05 órakor.

Élő forrás. — Televíziós folyóirat, benne a  
Vatikáni Televízió hírei. Április 28-án, vasár-  
nap, 8.05 órakor.

## MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink,  
időnként közöljük a magyar lelkészségek te-  
lefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a  
szentmisék helye és ideje után.

### ANGLIA

London: Rev. Msgr. Tüttő György főlelkész,  
Dusten House, 141, Gunnersbury Ave., Lon-  
don W3 8 Le. ☎ 0044-81-992 20 54.

### AUSZTRIA

Bécs: Ft. Hegyi György, Ung. Röm. Kath.  
Seelsorgeamt, Doblergasse 2/30 b., A-1070  
Wien. ☎ 0043-1-526 49 72.

Alsóőr/Burgenland: Ft. dr. Galambos Ire-  
neus OSB, Pfarramt Unterwart, ☎ 0043-33-  
527 108.

Linzi: Ft. Bolla Jenő, Ung. Röm. Kath. Seel-  
sorgeamt, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz. ☎  
0043-732-342 586.

Graz: Ugr. Mihály, ☎ 0043-316- 68 35 08.  
Klagenfurt: Ft. Bognár Vilmos, ☎ 0043-4762-  
580 62.

### BELGIUM

Brüsszel: P. Posta Benjamin OFM, Mission  
Catholique Hongroise, rue de l'Arbre Benit  
123, B-1050 Bruxelles (XL). Telefon: 0032-2-  
648 53 36.

Liège/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlel-  
kész, Amonier Hongroise, Rue des Anglais  
33, B-4000 Liège. ☎ 0032-041-233 910.

### DÁNIA — NORVÉGIA

P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Steno-  
gade 4, DK-1616 Köbenhavn. ☎ 0045-31-  
21 85 88.

### FRANCIAORSZÁG

Párizs: P. dr. Ruzsik Vilmos CM főlelkész  
és Ft. Molnár Ottó, Mission Cath. Hongroise,  
42, rue Albert Thomas, F-55010 Paris. Tele-  
fon: 0033-1-42 08 61 70.

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mis-  
sion Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-  
Roule, F-69110 Ste Foy-Les-Lyon. ☎ 0033-  
7-850-16-36.

### HOLLANDIA

Ft. Kondor Tibor, Vasco da Gama Str. 12,  
NL-5223 RB-Hertogenbosch. Telefon: 0031-  
73-21 70 57.

Róma: P. Kovács Angelus OFM. Kap., Mis-  
sione Cattolica Ungherese, Via Vittoria Veneto  
27, I-00187 Róma. ☎ 0039-6-48 18 872.

### SVÉDORSZÁG

Ft. Csúdi Illés, Söstrene i Joh. gaarden,  
Trollbärsvägen 16, S-42155 V. Frölunda. Tel.:  
0046-31-70 90 685.

### SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Kath. Un-  
garn-Mission, Winterthurer Str. 135, CH-8057  
Zürich. ☎ 0041-1-362 33 03.

Bern: Ft. P. Cserhádi Ferenc Kálmán OFM,  
Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmattstr. 18,  
CH-3001 Bern. ☎ 0041-31-381 61 42.

Basel: Ft. Poósz Lajos, Röm. Kath. Ungarn-  
Mission St. Elisabeth, Leonhardstr. 45, CH-  
4051 Basel. ☎ 0046-61-271 83 85.

## É L E T Ö N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Magyar Katolikus Főlelkészég  
Landwehrstraße 66 · 80336 München.

Telefon: (089) 5 32 82 88

Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47

Felelős Kiadó:

a Magyar Katolikus Főlelkészég.

Főszerkesztő: P. Szőke János.

Felelős szerkesztő:

Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:

dr. András Mária †, dr. Bogay Tamás †,  
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács  
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József  
(olvasó és tördelő szerkesztő).

Redaktion und Herausgeber:

Ungarische Katholische Delegatur  
Landwehrstraße 66 · 80336 München.

Telefon: (089) 5 32 82 88

Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47

Chefredakteur: P. János Szőke.

Verantw. Redakteur:

Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und  
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek  
terjesztik, ők küldik szét és náluk is  
kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar  
lelkész, oda a kiadóhivatal küldi  
az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.—

vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúrra légipostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postbank Niederlassung München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80.

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto.

Erscheint 11 mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH.

Ferchenbachstr. 88 · 80995 München.

B.-lagenhinweis: zu dieser Auflage liegt  
zeitweise ein RUNDSCHEIBEN bei  
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

## HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-  
kóntókra kérünk! Kath. Ungarn-Seel-  
sorge München. — Sonderkonto:  
Postdream! München,  
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

## HIRDESEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
Ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalékos kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden eset-  
ben felelnek meg a szerkesztőség véleményé-  
nek. — Kéziratokat nem őrzünk meg és  
nem küldünk vissza!

## AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:  
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126,  
Calgary, Alta T 2 J 7A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő:  
„ÉLETÜNK”. Kérjük szíveskedjenek a  
fenti címre, ne Münchenbe küldeni a  
csekkeket. Itt egyenkénti beváltásnál a  
40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bank-  
ban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ +  
13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Mün-  
chenből postázzuk.

A szerkesztőség fenntartja magának  
a jogot, hogy rövidítsen a beküldött  
írásokon, leveleken.

## A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILU- SÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●  
Hirdetéseket csak a hirdetési díj  
befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hités tolmács és  
fordító, magyar-német és német-magyar for-  
dítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szö-  
veget is). 40479 Düsseldorf, Camphausstr. 14.  
Tel.: (0211) 44 22 40. Fax: (0211) 44 28 16.